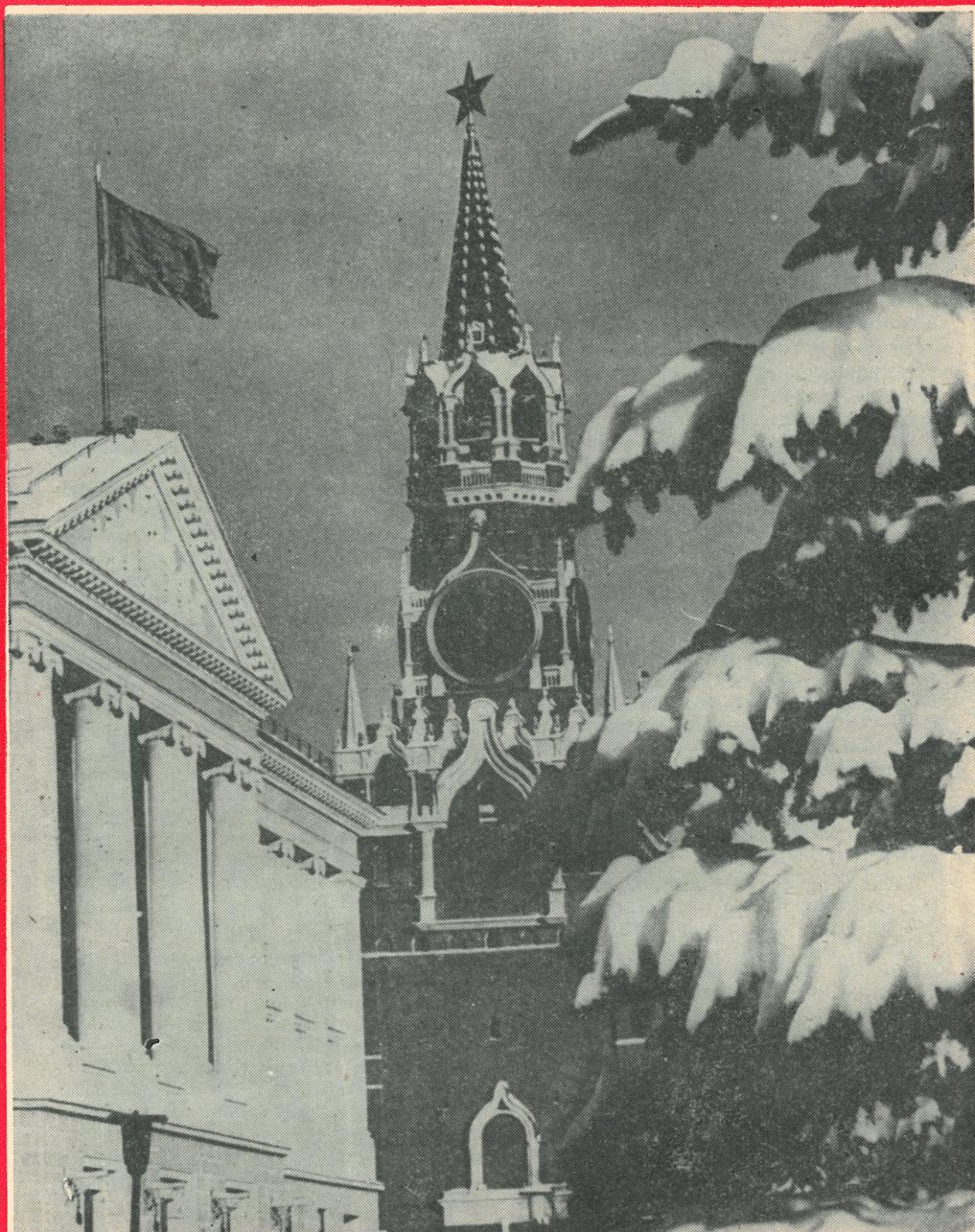

Zivot

KULTÚRNO SPOLOČENSKÝ ČASOPIS ● NOVEMBER ● LISTOPAD ● LISTOPAD ● ČÍSLÓ 11/1977 ● ROČNÍK 20 cena 1 zl

Ako ker zapálených malín
bronie sa úsvit nad Moskvou.
Takéto ráno vrúcne chválím,
čo sa trbliece radostou.

Ako strieborné samovary
zaskvú sa zmyté námestia
Moskva si ranný čajík varí,
prižmúriac oči do šťastia.

Triedami človečieho úľa
zlieva sa ľudská veľrieka,
slnko sa po Gorkého gúľa,
vlasmi Moskvičiek preteká

Akoby s krištáľovou ružou
s fontánou vánok pohráva.
Čistota diaľok, modro túžob
previeva ľuďom po hlavách.

Zrodené z kameňa a básni
Majakovského mesto-sad,
voňajúc oceľou a klasmi,
bielym úsmevom vie sa smiať.

Mladí sa náhlia vypíť do dna
poháre slnečného dňa,
obloha hlboká a rodná
chmáriky chce im z čela snať

So svojím mladým pokolením
zažíha nový dobrý deň
jeden z nich, s milým menom
Lenin,
čo vždy najďalej dovidel...

Pavol Koyš
Moskovské ráno

Moskva 1971

**BLAHOBYT CELÉ
SPOLEČNOSTI
NADŘÍZENÝM
CÍLEM POLITIKY
STRANY**

Skončilo zasedání IX. pléna ÚV PSDS. Cílem tohoto pracovního zasedání byla kontrola realizace všech dosavadních rozhodnutí, významných pro společensko-hospodářský rozvoj naší země. Plenum ve svém usnesení schválilo hodnocení a závěry obsažené v referátu politického byra, který přednesl první tajemník ÚV PSDS soudruh Edward Gerek. Publikujeme dnes obšírné výňatky z tohoto referátu, jehož náplň byla uznána za směrnicu další činnosti v uskutečňování cílů, jež vytyčil VII. sjezd strany. Budou uvedeny v život v hospodářství a ve společenském životě. Plenum přijalo rovněž usnesení, podle něhož bude v lednu 1978 svolána II. celostátní konference PSDS, jež určí podmínky a úkoly plné realizace usnesení VII. sjezdu strany v posledních letech tohoto desetiletí.

Diskuse na plénu — jak řekl v závěrečném projevu soudruh Edward Gerek — se dotýkala jádra problémů, byla živá a kritická a konkretizovala úkoly. V první řadě četných úkolů plenum zdůraznilo urychlení programu bytové výstavby, rozvoj potravinářského hospodářství, stabilizaci a obohacení trhu a zvýšení našeho exportu. Činnost na těchto i na všech ostatních úsecích bude mít ofenzívní ráz a bude důsledně uskutečňována. Pouze tak lze vyřešit náročný program, pozdneut naši vlast a upevnit její postavení ve světě.

V tomto desetiletí bylo díky úsilí celého národa dosaženo rychlého rozvoje a obrovského pokroku. Nebyl to snadný úkol. Byla to však jediná cesta, rozhodnutí historického významu, přijaté celou společností a potvrzené v praxi. Plnení odvážných plánů probudilo aktivitu a iniciativu pracujících, z druhé strany však — což je pochopitelné — zrodilo objektivní potíže a subjektivní nedostatky. Plenum odhalilo i tyto jevy, poukázalo na nutnost neustále hledat v každém závode, úřadě i vesniči cesty a metody, které odstraní tyto překážky v aktuální realizaci cílů vytyčených stranou. Bylo poukázáno na to, že se příliš často setkáváme s nedostatkem základní hospodářnosti, s podceňováním ekonomického výpočtu, s nízkou úrovní organizace práce a pracovní kázně. Plenum poukázalo rovněž na vyskytující se liberalismus a shovívavost jako na jevy odpovídající socialistickým morálním zásadám, jevy, které jsou zdrojem mnoha potíží a napětí. Bylo zdůrazněno, že je nutno věnovat větší pozornost problémům spravedlnosti a morálky ve veřejném i soukromém životě a ve vztazích mezi lidmi. Tento kontrolní ráz IX. pléna svědčí o tom, že nikdo v žádné funkci nebude moci počítat se shovívavostí, poruši-li všeobecně přijaté normy jednání.

Největší význam pro dosažení cílů vytyčených VII. sjezdem strany, pro úspěch manévrů, který zvětšuje hodnotu těchto cílů, má vysoká hospodářská efektivita. Jakost práce, v níž strana vidí základní podmínu kvality života národa, se týká nejen výroby, ale i činnosti státu a společnosti. Proto se plenum obrátilo ke všem dělníkům a rolníkům, k polské inteligenci s naléhavou výzvou k poctivé práci, iniciativě a občanské aktivitě. K nejnaléhavějším úkolům patří úspěšné splnění letošních plánů. Počítá se každý den a každá hodina dobré práce. Pouze tak lze dokázat svůj vlastenecký postoj.

ROZVOJ NÁRODA DOBRO ČLOVEKA

Už siedmy rok uskutočňujeme společensko-hospodársku strategiu vypracovanú na VI. a rovinutú na VII. zjazde našej strany. Táto stratégia sa vyzdvihuje z humanistických ideálov socializmu, zodpovedá potrebám a snahám nášho národa. Jej hlavným zmyslom je prekonanie stáročnej zaostalosti krajinu, všeestranné upevňovanie sil Polska, orientácia na dobro človeka, na zlepšenie kvality jeho životných podmienok.

Výsledky dosiahnuté v rokoch 1971—1977 rozhodne potvrdili správnosť a účinnosť spoločensko-hospodárskej politiky strany. V tom čase významne vzrástli prijmy všetkých zamestnancov socialistického sektora a rolníkov. Značne vzrástli sociálne dávky štátu v prospech obyvateľstva, ako aj starné a invalidné dôchodky. Vyriešilo sa vela pálčivých sociálnych problémov, bol dosiahnutý značný pokrok v rozvoji osvety, vedy a kultúry, rozšírila sa ochrana zdravia. V dôsledku toho vysoko vzrástol fond masovej spotreby.

Základom výsledkov spoločenskej politiky je všeestranný rozvoj materiálnej výroby. Skoro dvojnásobne sa zvýšil výrobný a technický potenciál priesmystu. V širokom rozsahu sme podnikli modernizáciu národného majetku. Veľké náklady určujeme na ďalšiu výstavbu palivovej a surovinovej základne. Veľké prostriedky určujeme na rozvoj infraštruktúry. Značne sme zvášili rozsah bytovej výstavby. Na tomto úseku sme urobili viac ako kedykoľvek v dejinách Polska.

Vďaka veľkému úsiliu a hmotným nákladom sme vyriešili základný národný problém, akým je zaistenie vzdelania a práce pre najpočetnejšiu mladú generáciu v našich dejinách. Uvedomovali sme si, že politika rýchleho rastu zamestnanosti spojená s výdatným rastom miezd môže spôsobiť fažkosti na vnútornom trhu. Napriek tomu sme považovali a považujeme túto politiku za jedine správnu.

Veľké výsledky sedemdesiatych rokov na hospodárskom, spoločenskom a kultúrnom úseku, výsledky, vďaka ktorým naša krajina dosiahla kvalitatívne novú úroveň, sú dielom celého národa. Život potvrdil správnosť línie VI. a VII. zjazdu, ktorá spája riešenie problémov dneška s tvorením pevných rozvojových základov pre budúce roky. Preto v tejto línií dôsledne pokračujeme a budeme pokračovať i prekonávať nevyhnutné napäťia a fažkosti.

Koncom uplynulého päťročia sa na ceste nášho rozvoja zjavili dodatočné komplikácie a napäťia, ktoré bolo fažko predvídať. Spájali sa predovšetkým so zvýšením cien na svetových trhoch a so zhoršením podmienok výmeny s kapitalistickými krajinami. Zároveň, niekoľko rokov za sebou boli nepriaznivé podmienky pre realizáciu úloh polnohospodárstva, čo sa záporne odrazilo na rozvoji rastlinnej výroby a chovu a v konečnom dôsledku na situácii na domácom trhu a bilancii zahraničného obchodu.

V fažkách vonkajších a vnútorných podmienkach sme sa ocitli pred nevyhnutnosťou preskúpiť sily a prostriedky preto, aby sme realizovali najdôležitejšie spoločensko-hospodárske ciele. Uznesenia V. a VI. pléna Ústredného výboru skoncretizovali smernice VII. zjazdu a odporúčali patričnú modifikáciu štruktúry produkcie a investícií za účelom zdolania porúch v ekonomike,

ako aj koncentrácie úsilia na realizácii programu rozvoja potravinárskeho hospodárstva a urýchlení vyriešenia bytového problému. V uplynulých deviatich mesiacoch sme úspešne začali uskutočňovať tento hospodársky manéver.

Urobilo sa už hodne a zaznamenávame to so zadostúčinením. Proces realizácie uznesení V. a VI. pléna prebieha však nerovnomerne, preto je nevyhnutné vyrovnávanie oneskorení na tých úseku, na ktorých sme pozadu.

Podstata a príčiny nedostatkov vzbudzujúcich naše opodstatnenie znepokojenie, sú zložité. Za prvé — uskutočnenie nevyhnutných zmien v štruktúre produkcie a investícií si vyžaduje čas. Za druhé — udržujú sa alebo dokonca narastajú objektívne obmedzenia v realizácii spoločensko-hospodárskych úloh. Týka sa to najmä fažkostí vo výmeni s kapitalistickými krajinami. Aj polnohospodárstvo dosiahlo tento rok nižšiu úrodu obilia než sa predpokladalo a malo iné velké straty spôsobené nadmernými zrážkami a povodňami. Sme nútieni zvýšiť aj tak už vysoký a nákladný dovoz obilia. Za treťie — v hospodárskom živote krajinu sa nadalej vyskytujú nedostatky vyplývajúce hlavne z neuspokojivej efektivity a disciplíny realizácie plánu niektorými rezortmi, vojvodstvami, hospodárskymi organizáciami a administratívnymi orgánmi.

Tieto záporné javy nie sú, samozrejme, charakteristické pre celkový obraz hospodárskej situácie v našej krajine. Celkovo prevažujú kladné tendencie. Kladieme dnes dôraz na kritiku nedostatkov predovšetkým preto, že ich zdolanie podmieňuje ďalší harmonický rozvoj krajinu, efektívne využitie výsledkov obrovského úsilia vynakladaného na modernizáciu hospodárstva, na zaistenie ďalšieho rastu životnej úrovne národa.

Nemôžeme súhlasíť s tým, aby pomalosť v realizácii hospodárskeho manévrí na jednotlivých úseku zmenešovala nesporné výsledky a sťažovala odstraňovanie starostí citelných pre spoločnosť.

S myšlienkom o tvorení reálnych predpokladov zlepšenia životných podmienok národa sme formulovali ďalekosiahle programy rozvoja potravinárskeho hospodárstva, ako aj bytovej výstavby.

V poslednom období boli značne zvýšené náklady na polnohospodárstvo. Dôsledne sa staráme o rentabilitu polnohospodárskej produkcie, čoho ďalším v porade dôkazom bolo zvýšenie výkupných cien polnohospodárskych produktov v roku 1976. Pokročili práce nad zavedením systému dôchodkového zabezpečenia súkromne hospodáriacich rolníkov. Boli podniknuté kroky pre zvýšenie stavu ošípaných a dobytka, výrastli dodávky jaderných krmív. Úsilie podniknuté pre rozvoj polnohospodárskej produkcie prináša už prvé kladné výsledky, najmä v chove.

Ako som už hovoril, realizáciu toho ročních výrobných úloh v polnohospodárstve komplikovali mimoriadne fažké poveternostné podmienky v období závety. Spôsobili veľké straty napriek obrovskému úsiliu rolníkov, polnohospodárskych služieb, ako aj pomocí osadenstiev priemyselných závodov, mládeže, vojakov a milicionárov.

V tejto situácii pre udržanie kladných tendencií v rozvoji chovu najdôležitejšou vecou je zaistenie patričných

zárobkov krmovín. Štát poskytne rolníkom nevyhnutný pomoc. Avšak rozhodujúci význam budú mať vlastné krmoviny na gazdovstvách. Preto všetci rolnici musia zhromažďovať, konzervovať a využívať krmivá s mimoriadnou starostlivosťou. Naďalej sa musí zväčšovať areál, ako aj intenzifikovať pestovanie obilia a krmív, aby sa zaistilo trvalé základy pre rozvoj chovu. Zároveň nevyhnutné je pozdvihovanie efektivity kŕmenia a značne šetrnejšie využívanie krmív. Sú to mimoriadne významné úlohy, od nich závisí úroveň zásobovania obyvateľstva potravinami.

Zlepšenie zásobovania mäsem si vyžaduje pokračovanie v práci pre plné zvýšenie chova a rozvoja všetkých zárobkov. Popri úlohách, aké v tejto oblasti by malo realizovať polnohospodárstvo, treba naďalej využívať možnosti zvýšenia produkcie pomocou rozvoja výkrmných prizávodov. Priemyselné závody mají byť tam, kde je to zdôvodnené, preberať neobhospodárenú pôdu, najmä na chádzajúcu sa v blízkosti, pre potreby chovu. Nevyhnutný je ďalší rozvoj chovu ošípaných. Priažnivá situácia v objemových a štavnatých krmivách by sa mala využiť pre podstatné zvýšenie výroby chovu dobytka, keďže pokrok v tejto oblasti je príliš pomaly. Máme v našej krajine podmienky, aby sa značne zvýšil počet dobytka v najbližších rokoch. Vláda pripravuje patričný akčný program. Budeme tiež naďalej podporovať rozvoj hydinárstva.

Nie sme spokojní s pokrokom v chove sladkovodných rýb. Treba rýchlejšie zmeniť existujúci stav. Vojvodské orgány by mali tejto otázke venovať väčšiu pozornosť. Aj lov morských rýb a rozvoj ich spracovávania si vyžadujú intenzifikáciu a patričné prihlásenie v plánoch na najbližšie roky. Nevyhnutné kroky si vyžaduje zabezpečenie našich záujmov v love rýb na Baltskom mori a na iných lovištiah.

Úspešná realizácia programu rozvoja polnohospodárstva a potravinárskeho hospodárstva si vyžaduje stále zlepšovanie zásobovania výrobnými prostriedkami, hnojivami, krmivami, uhlím, stavebnými materiálmi. Za týmto účelom treba nutne hľadať možnosti ďalšieho zvyšovania dodávok týchto výrobných prostriedkov pre polnohospodárstvo a potravinárske hospodárstvo. Mimoriadne dôležité bude zvyšovanie nákladov na stavbu hospodárskych budov, produkciu krmív, mechanizáciu, melioráciu a zásobovanie viedieka vodou. Dôsledne by sa mali realizovať plány výstavby a modernizácie polnohospodársko-potravinárskeho priemyslu, aby sa lepšie obhospodárilo polnohospodárske suroviny a prehľblo ich spracovávanie.

Investičné potreby polnohospodárstva a celého potravinárskeho hospodárstva sú veľmi vysoké. Realizujeme velkú celonárodnú úlohu vybavovania nášho polnohospodárstva modernou technikou a podstatnej technickej modernizácie výrobných procesov. Táto úloha si nutne vyžaduje dlhší čas. Tým dôležitejšie je zaistenie lepšieho využitia výrobných prostriedkov a zariadení, ktoré má polnohospodárstvo už teraz. Pozdvihovanie efektivity hospodárenia má byť dôležitou úlohou polnohospodárskych podnikov a družstevných organizácií pôsobiacich na viedku, ako aj vojvodských a gminných orgánov.

Z REFERÁTU POLITICKÉHO BYRA ÚV PZRS, KTORÝ NA IX. PLÉNE PREDNIESOL EDWARD GIEREK

Predovšetkým treba nutne rozšíriť rozsah a pozdvihnuť kvalitu výrobných služieb pre súkromné hospodáriacich rolníkov a najmä dobre využívať stroje a náradie. V tomto ohľade kladime vyššie požiadavky družstvám rolnických krúžkov. Očakávame od nich kvalitatívne vyššie služby gazdovstvám, podstatné zlepšenie organizácie práce, rýchlejšie odstránenie ešte stále sa vyskytujúcich prejavov nehospodárnosti a märnotratnosti.

Naša strana, tak ako doteraz, bude vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj a modernizovanie celého polnohospodárstva, všetkých jeho sektorov. Budeme upevňovať zospoločenštené gazdovstvá. Budeme obklopovali starostlivosťou a zaistovať nevyhnutné podmienky rozvoja súkromným gazdovstvám, ktoré zvyšujú produkciu, kontraktáciu a predaj polnohospodárskych plodín. Každý rolník, ktorý dobre hospodá, má a bude mať perspektívny rozvoj a modernizáciu svojho pracoviška. Musí sa zlepšovať a zväčšovať priame zásobovanie týchto gazdovstiev strojmi a náradím.

K najsrnejsím terajším úlohám patri urýchlenie rozvoja produkcie tržných tovarov a služieb. Nepodarilo sa totiž doteraz prekonať všetky fažnosti na trhu. V súvislosti s rastom zámožnosti spoločnosti a jej požiadaviek stúpa viač, než sa predpokladalo pre túto pätročnicu, dopyt po rade tovarov, tak mäse a jeho výrobkoch, ako aj rade priemyselných tovarov, najmä spojených s vybavovaním bytov. Odhalia vyplýva nevyhnutnosť rýchlejšieho zväčšovania výroby týchto tovarov a najmä lepšieho využitia za týmto účelom výrobných možností priemyslu.

V pláne na rok 1978 a ďalších ročných plánoch budeme dôsledne spieť k zlepšeniu zásobovania obyvateľstva.

Vieme, že ľudia veľmi pocitujú také záporné javy, ktoré sprevádzajú poruchy na trhu, ako pokútie obchodovať s úzkoprofilovými tovarmi, špekulácia a úplatkárstvo. Zlepšovaním zásobovania budeme odstraňovať pôdu pre javy tohto typu. Spoločným úsilím administratívnych orgánov a spoločnosti treba klasif. tým, ktorí sa chce priživovali a fažíti z fažnosti na trhu.

Zaistenie systematického zlepšenia existenčných podmienok pracujúcich je nadradeným cieľom spoločensko-hospodárskej politiky strany. Integrálnou súčasťou činnosti smerujúcej k uskutočneniu tohto cieľa je úsilie pre upevnenie hodnoty našej meny.

Musíme tak stvárať politiku prijmov a výdavkov obyvateľstva, aby sme účinne stimulovali úsporné finančné hospodárenie. Nutné je disciplinované dodržiavanie zásady odmeňovania za skutočný pracovný príspevok. Vláda by mala zaviesť ovela prísnejší režim štrenia v rozpočtovo-finančnom hospodárení podnikov, organizácií a inštitúcií.

Prvoralý význam má ďalšie zdokonalenie politiky maloobchodných cien tovarov a služieb. Naša cenová politika je podradená zásade rastu reálnych miezd. Napriek veľkým fažnostiam už desať rokov boli ceny základných potravných článkov udržané na nezmenenej úrovni. Prúžnú cenovú politiku v iných tovarových skupinách uskutočňujeme predovšetkým, tam,

kde si to vyžaduje rast nákladov na suroviny a výrobu alebo to zdôvodňuje úžitková hodnota tovarov. Čo sa týka základných tovarov a služieb rozdelenie o zmenach ich cien schvalujú centrálné orgány s velkou starostlivosťou o to, aby sa robili iba také zmeny, ktoré sú absolútne nevyhnutné a nemožno sa im vyhnúť z ekonomickeho a spoločenského hľadiska.

Čo sa týka iných tovarov — o. modernizovaných alebo novozavádzaných na trh — systém schvalovania cenových rozhodnutí je v značnej miere decentralizovaný. Žiaľ, v tomto systéme — popri väčšine zdvôvodnených rozhodnutí — stávajú sa aj prípady ustalovania cien, pre ktoré nemožno nájsť náležitú motiváciu v kvalite tovarov. Vláda musí upevniť kontrolu nad ustalovaním a zmenami cien a bojovať proti všetkým úchytkám v tejto oblasti. S celou dôslednosťou sa musí dodržiavať stvárať životných nákladov, súhlasne s predpokladmi plánu.

Základnou zásadou stvárať životnej politiky je a naďalej bude zaistenie plávanejho spoločensko-hospodárskeho rozvoja krajiny, rastu reálnych miezd a príjmov pracujúcich miest a vidieka. Nie je to ľahká ani jednoduchá úloha. Úroveň výrobných nákladov a zmeny, ktoré sa v nej uskutočňujú, závisia nielen od vnútorných činitelov, ale aj vonkajších. Na úroveň výrobných nákladov, a ich prostredníctvom na úroveň vnútorných cien, má vplyv rast cien plateňných za dovážané suroviny a výrobné materiály.

Situáciu dodatočne komplikuje rast dovážaných výrobných materiálov, čo je čiastočne následkom nekomplexného rozvoja priemyslu a nekomplementárneho uvádzania do prevádzky produkcie nových výrobkov. Následkom značného rastu cien surovín a materiálov na svetovom trhu je zasa rast cien strojov a zariadení, ako aj iných hotových výrobkov spracovávacích priemyslu. Zároveň následkom recezie niektoré kapitalistické krajiny zosnújú protekcionársku politiku, keďže obmedzujú prístup našich tovarov na svoje trhy.

Všetky tieto javy majú záporný vplyv na naše hospodárstvo a spôsobujú rast výrobných nákladov. Cez systém rastúcich z roka na rok dotácií k mnogým tržným, potravinárskym a priemyselným tovarom sa snažíme napriek tomu udržať ich ceny na nezmenej úrovni.

V terajšej situácii základný smer činnosti zaistujúcej účinné odporovanie prenášaniu sa inflačných javov na naše hospodárstvo musí spoľať v maximálnom využívaní vnútorných činitelov a predovšetkým v základnom pokroku dosiahnutom v efektivite hospodárenia.

Rozhodujúcou podmienkou úspešnej realizácie spoločensko-hospodárskych úloh, ktoré vytyčujeme na terajšom pléne, je dobré politické ovzdušie podporujúce angažovanosť a iniciatívu pracujúcich. Podstatný význam má stvárať ideovo-morálneho postojov. V socialistickej spoločnosti medzi ľudské vzťahy sa opierajú o spravodlivosť a reprektovanie vlastnej a cudzej osobnosti, skromnosť, vzájomnú žičlivosť a solidaritu.

Mimoriadny význam má dôsledné dodržiavanie zásad spravodlivosti v praktickej realizácii predpokladov kádrovej a mzdovej politiky. Kádrová politika v každom závode, v každej oblasti a na každom úseku sa musí opierať o kritéria skutočných odborných kvalifikácií a ideovo-morálnych postojov. Treba sa rozhodne stavať proti rodinkárstvu, využívaniu osobných stykov, protekcií a iným nedúhom.

Nevyhnutné je spravodlivejšie diferencovanie odmien za prácu podľa dosahovaných výsledkov, kvalifikácií, rozsahu zodpovednosti atď. Je to na terajšej etape rozvoja nevyhnutná podmienka záujmu o zvyšovanie kvalifikácií a plné využitie schopnosti i najlepšie plnenie povinností.

V posledných rokoch stúpli ašpirácie týkajúce sa životnej úrovne a zväčšili sa možnosti ich realizácie. Sú to kladné ašpirácie, keď ich základom je rastúca kvalita a efektivita vykonávanej práce, skutočný príspevok pre rozvoj svojho závodu a celej krajiny.

Takto je vo väčšine prípadov. Avšak nemožno podceňovať javy, ktoré svedčia o honbe za rôznymi príjmami a výhodami a odporu k základným spoločenským a morálne zásadám. Tieto javy vzbudzujú oprávnený morálny odpor celej spoločnosti a naša strana by mala s nimi ešte dôslednejšie bojať.

Nevyhnutné je aj zväčšenie účinnosti boja s korupciou, märnotratnosťou, rozkradáním spoločenského majetku, alkoholizmom a inými prejavmi demoralizácie.

Základným kritériom oceňovania postojov je zhoda slov a činov. Zhoda nie deklaratívna, ale uskutočňovaná každý deň, v práci a v osobnom živote. V každom kolektíve a v každom prostredí musí platíť zásada, že pracujú všetci, že zodpovednosť je dôsledne vyžadovaná a postepeň spravodlivého oceňovania. Kritika a samokritika sú naďalej nenahraditeľnou zbraňou prekonávania slabosti, ako aj zdokonalovania práce kolektívov a jedincov.

V našej pracovitej a obetavej spoločnosti existuje hlboká snaha o dosiahnutie morálneho poriadku, úprimnosti a priamočiarosti v medzi ľudských vzťahoch. Vecou strany, ako aj všetkých spoločenských organizácií je realizovanie tejto snahy v každodennom živote.

Sila našej strany tkvie v správnosti jej programu a v jej zväzku s národom. Zachovávanie a stále upevňovanie tohto zväzku je vecou celej strany — jej generálnej línie, jej politiky a aktuálnej činnosti, je to zároveň vec každej straničkej organizácie a každého straníka. Mimoriadne dôležitou otázkou je zodpovednosť a ofenzívne stvárať ovzdušia v závodoch, v jednotlivých prostrediaciach, v celej spoločnosti. Lahko je stotožňovať sa s politikou strany, keď všetko ide dobre. Tažie, ale zároveň dôležitejšie je aktívne vysvetľovanie zložitých otázok, odvážne odporovanie pokusom predstavovania našej skutočnosti v kriovom zrkadle, ofenzívny boj proti diverznejmu pokusom vnútorných a vonkajších protivníkov.

Prijali sme v roku 1971 a potvrdili sme na oboch zjazdoch metódu úprimného, otvoreného predkladania všetkých dôležitých otázok celej spoločnosti. V tomto štýle pôsobnosti budeme po kračovať a budeme ho zdokonalovať. Aj dnes, na tomto pléne, hovoríme nielen o tom, čo je našim veľkým spoločným úspechom, ale aj o fažkostach, ktoré musíme zdolať a o problémoch, ktoré musíme riešiť. Robíme to v presvedčení, že závery, ktoré vyzodujeme, najdú pochopenie a úlohy, ktoré predkladáme, si získajú všeobecnú podporu a budú aktívne realizované.

Upevnenie a zdokonalovanie organizátorskej a kontrolnej pôsobnosti strany, prehľbovanie ovzdušia angažovanosti pre realizáciu uznesení strany má veľký význam v období priprav k II. celoštátnnej konferencii PZRS. Od stranickeho aktív vo všetkých zložkách očakávame vecnú analýzu a kontrolu, očakávame návrhy smerujúce k upevňovaniu pokroku a zdolávaniu fažkostí. Očakávame dôslednosť a rozhodnosť v realizácii politiky strany.

Úspešný rozvoj polského národa a dobro ľadovca je nadradeným cieľom politiky našej strany. Všetká naša činnosť v celom období existencie ľadového Poľska slúžila tomuto cieľu.

Naša strana vytvárala program národného a sociálneho oslobodenia, stála na celej boja ľadových mas za jeho uskutočnenie, vybudovala moderný, socialistický štát, zaistila trvalú nezávislosť, suverenitu a bezpečnosť polskému narodu.

Pod vedením našej strany bola uskutočnená socialistická industrializácia; z podnetu našej strany sa v Poľsku uskutočnil nebývalý rozvoj kultúry a osvet. V mene nezávislosti, bezpečnosti a úspešného rozvoja Poľska sme vybudovali nerozlučné spojenectvo a stvárnili sme bratské styky s krajinou sovietskej, aktívne sa zúčastňujeme upevňovania jednoty a realizácie mierej linie spoločenstva socialistických štátov. Uskutočňujeme idey Veľkej októbrej socialistickej revolúcie, za ktorej víťazstvo bojovali pred 60 rokmi aj nespočetní polskí revolucionári.

Neoblomne ideme cestou budovania socialistického Poľska — silného a bohatého, zaistujúceho blahobyt národa, tešiaceho sa autorite vo svete.

Mali by sme a musíme urobiť všetko, čo je v našej moci, aby na II. stranickej konferencii prísť s dobrými výsledkami — so splneným plánom na rok 1977 a úspešným štartom do roku 1978. Rozhodne o tom vytrvalá práca nad uskutočnením úloh schválených na tomto pléne. V celej našej práci musíme spájať starostlivosť o uspokojovanie potrieb dneška so starostlivosťou a budúcnosťou, o rozvoji našo národa a racionálne využívanie zásob našej zeme, o cestné miesto Poľska vo svete.

Spojení nerozlučným zväzkom dôvere, vedení vrelou láskou k vlasti, mudy hľadárením, disciplinovanou činnosťou a svedomitou prácou dosiahneme naše spoločné ciele, budeme budovať silu Poľska a blahobyt národa.

SPOMIENKY NA V.I. LENINA

Vladimír Iljič LENIN, vodec ruského a medzinárodného robotníckeho hnutia, zakladateľ bolševickej strany, tvorca sovietskeho štátu, najvynikajúcejší teoretik marxizmu v 20. storočí, vodeca októbrovej revolúcie, ktorou 60. výročie oslavujeme. Poznajme Lenina aj ako obyčajného, skromného človeka, milovníka prírody, ktorý sa vzorne staral o rodinu, skúmal život prostých ľudí a citlivou reagoval na ich každodenné starosti. Poznajme ho v situáciach, aké mohli opísť tí, ktorí sa s ním denno-denne stýkali. Uverejňujeme spomienky jeho manželky N.K. Krupskej a jeho osobného šoféra S.K. Gilju.

ZE VZPOMÍNEK NADĚŽDY KONSTANTINOVNY KRUPSKÉ

V uveřejňovaných vzpomínkách lidé často líčí Vladimíra Iljiča ako nějakého asketu. Ale on byl iný. Byl to človek, ktorému nebylo nic lidského cizí. Život miloval a prijímal jej plnými douškami v celé jeho mnohotvárnosti.

Píše se, že nás život byl plný útrap. Není to pravda. Takovou nouzi, abychom nemeli ani na chleba, jsme nepoznali. Žili tak všichni soudruzi v emigraci? Stávalo sa, že některí dva roky nesehnali výdielek a nedostávali ani peníze z Ruska. Ti opravdu hladověli. My jsme to nezakusili. Žili jsme prostě, to ano. Ale cožpak radost ze života spočívá v nadbytku a přepychu?

Vladimír Iljič dovedl prijímat od ži-

druhů, nač myslí a čím žije. Co jsme se jen nachodili na predvolební schüze v Paříži! Život dělníků každé země, v níž jsme pobývali, jsme znali lepe než to bývalo zvykem u emigrantů.

Vzpomínám si, že v Paříži jsme měli období, kdy nás uchvátil francouzský revoluční sanson. Vladimír Iljič se seznámil s Montégusem, mimořádně nadaným skladatelem a zpěvákem revolučních písni. Byl to syn komunarda a miláček dělnických čtvrtí. Iljičovi se líbila Montégusova písnička, ve které se vysmíval skutečnosti, že socialističtí poslanci se dali zvolit od negramotných dělníků a potom za 15 000 franků posláneckého platu prodávali v parlamentě svobodu lidu.

dobách a svérázných projevach. Uměl v ném nacházet tóny pribuzné vlastním prožitkům. A znamená to něco iného než umět se radovat ze života? Cožpak by to dokázal asketa?

ZO SPOMIENOK S.K. GILJU

Vzťah medzi Leninom a jeho rodinou — sestrami, bratom a vzdialenejšími příbuznými — ma vždy nadchol. Nech mal akokolvek vela práce, Vladimír Iljič sa nikdy nezabudol spýtať Nadeždu Konstantínovnu, či už večerala, či sa Mária Iljinična príliš nevyčerpala prijímaním návštěv, či je dost teplo v izbe Anny Iljiničny a podobne.

Vladimír Iljič a Nadežda Konstantínovna bývali v Kremlu, vedla miestnosť Sovieta národností. Ich byt bol na treťom poschodí.

Raz si ma Vladimír Iljič zavola a sputoval sa, či by sme nemohli niekde zohnať zatvorený automobil pre Nadeždu Konstantínovnu. Vysvetlil mi,

škola v Sokolnikach. Kým bola chorá, často ju navštěvoval. Každý deň telefonoval profesorovi, ktorý liečil Krupskú, a sputovala sa na jej zdravie. Vidí sa mi, ale nie som si celkom istý, že hľadám na jeseň 1921 konštatoval profesor, že Nadežda Konstantínovna je prechladnutá a unavená a predpísal jej dvojtýždený odpočinok. Ona odmietla isti na odpočinok, lebo mala mnho práce. Profesor sa musel sťažovať Leninovi. Lenin využil svoju štátu moc a úradne nariadił Krupské, aby sa odobrala na pätnásťdenný odpočinok.

Vladimír Iljič mal veľmi rád svoju sestru Máriu Iljiničnu. Volal ju Maňašou a často strávil volny čas v jej spoločnosti. V skromnom Leninovom byte viedla domácnosť Mária Iljinična. Maňa rada poriadok a čistotu a vedela organizovať prípravu stravy. Poznala zvyky Vladimíra Iljiča a urobila všetko, aby Lenin necitil nijaký nedostatočok.

Anna Iljinična Uljanovová žila sama v dome na Manéžnej ulici a redšie som ju vídal v spoločnosti Vladimíra Iljiča a Krupské. Pamäťam sa, že Anna Iljinična často prichádzala v lete do Gorok spolu so svojím manželom Markom Timofejevičom Jelizarovom. Vladimír Iljič sa veľmi tešil ich spoločnosti a usiloval sa ich vždy čo najdlhšie zadražiť. Spolu odchádzali do lesa zbierať hraby, spolu sa vozili na loďke alebo hrali kriket.

Dimitrija Iljiča Uljanova, najmladšieho brata Vladimíra Iljiča, som stre-

LENIN ZBLÍZKA

vota jeho radosti. Měl velice rád přírodu. Nejen na Sibiři, ale i v emigraci jsme stále chodili vydechout si někam za město, podnikali jsme dlouhé vycházky a vraceli se domů opojeni vzduchem, pohybem a svěžimi dojmy.

Život, jaký jsme vedli, se dost lišil od způsobu života jiných emigrantů. Rádi vedi nekonečné debaty, přetírali stále totéž u šálku čaje a v oblacích dýmu. Takové řečení strašně unavovalo Vladimíra Iljiče a vždycky se snažil utéci někam na procházku. Vzpomínám si, jak jsme jednon v prvním roce našeho emigrantského života v Mnichově vzláželi s sebou na procházku Martova a Annu Iljiničnu, abychom jim ukázali naše oblíbené místo: byl to divoký břeh Isaru, kde se člověk musel prodírat křovisky. Za půl hodiny toho měli dost a tolik bruteli, že jsme je raději hned převezli na loďce do civilizované části města a vydali se na naše místecko sami.

Dokonce i v Londýně jsme dokázali chodit do přírody. Není zrovna snadné dostat se ven z tohoto zakouřeného a zamžleného obludného kolosu, zvláště když nechcete dát víc než půl druhé pence za omnibus.

Později, když jsme si ve Švýcarsku obstarali jídlo kola, jezdili jsme na výlety mnohem dál. Vzpomínám si, jak jednou v Londýně odsekla Věra Ivanovna Zasuličová rozčileně nějakému soudruhovi, ktorý sa domníval, že Iljič nedělá nic jiného, než že vysedává v Britském muzeu, a náramně se divil, že se chystá ven: „Vždyť má přece vásnivě rád přírodu!“

Iljič také rád pozoroval, jak kde lidé žijí. V Mnichově, v Londýně i v Paříži jsme se spolu touhali po všech možných mestech. Rád četl plakáty oznamující různé schůže socialistů na predmestíach, v kaváričkách i v anglických kostelích. Chtěl vidět, jak vypadá život německého, anglického či francouzského dělníka, chtěl slyšet, jak mluví v kruhu svých blízkých sou-

Začali jsme také chodit do divadel. Iljič zvláště vyhledával plakáty o divadelních predstaveních na predmestích, kde měl vystupovat Montégus. Koupili jsme si plánek Paříže a chodili až do vzdálených predmestí. S davem diváků jsme sledovali kus, většinou sentimentální a lechtivý nesmysl, kterým francouzská buržoazie krmí tak ráda dělníky, ale pak vystoupil Montégus. Dělníci ho vítali bouřlivým potleskem a on, v dělnické čapce a s šátkem kolem krku, jaký nosívali francouzští dělníci, jim zpíval aktuální písni, vysmíval se buržoazii, zpíval o těžkém údělu dělníka a o dělnické solidaritě... Jednou zpíval na kterejsi z našich ruských večírků a potom seděl s Vladimírem Iljičem dlouho do noci a rozprávěl o blížící se světové revoluci.

Pak přišlo období, kdy jsme navštěvovali předvolební schůže, kam přicházel dělníci i s dětmi, kteří neměli doma kdo hlídat. Poslouchali jsme řečníky, sledovali jsme, co dokáže dav chytit a elektrizovat. Poslouchali jsme socialistického poslance, jak mluví k dělnickému posluchačstvu, a pak jsme si ho šli poslechnout na schůzi intelektuálů a úředníků a viděli jsme, jaký velké plamenné myšlenky, které rozechvěly dělnické posluchačstvo, bleddy, jak je řečník ředil do takového odstínu, který by byl přijatelný pro maloměšťáky. Šlo přece o hlasy! A když jsme se vraceli domů, Iljič si povídával písničku o socialistickém poslance.

V Londýně jsme chodili do Hyde Parku poslouchat pouliční řečníky. Jeden mluvil o bohu, druhý o tom, jak špatně se žije obchodním příručím, tretí o zahrádkách mestech. V židovské čtvrti jsme se seznamovali s ruskými námořníky, s židovskou chudinou, poslouchali jsme jejich písni, plným steskou a zoufalstvem...

Vladimír Iljič uměl pozorovat život, lidský život v jeho nejrůznějších po-

že Nadežda Konstantínovna velmi trpí od chladu, ktorý je počas jazdy otvoreným autom. Spomenul som si, že v petrohradských garázach som videl rolls — royce, ktorý sa dal vykurovať. Navrhol som mu, aby si ten voz vyzíadal.

— Nuž tak, požiadam ich, aby nám ten voz prepustili. No v každom prípade im musíme poslat dajaké náhradné auto. Dohovorte sa s nimi o tom.

Vladimír Iljič mal vo zvyku večerať velmi skoro — už o štvrtej. Tento zvyk doslovne každému vsugeroval. Často hovorieval:

— Človek môže robiť alebo odpovedať kedykolvek, ale večerať musí vždy v ten istý čas.

Vladimír Iljič dozeral na to, aby aj Nadežda Konstantínovna vždy včas večerať.

— Nečakajte, kým vás zavolá. Vojdite k nej — vravievel mi — a požiadajte ju, aby šla hned domov večerať.

Presne pätnásť minút pred štvrtou vchádzal som do pracovne Nadeždy Konstantínovny. Ona už len pokyvovala hlavou:

— Už som hotová...

A hned odchádzala na večeru...

Sediac pri mne v aute Nadežda Konstantínovna sa každý deň sputovala, kde bol Vladimír Iljič a kto z priateľov a známych ho navštívil. V nedelu, keď Vladimír Iljič odchádzal na polovaciu, vypýtovala sa ma Nadežda Konstantínovna, aké mal jej manžel šťastie. Vždy pozorne počúvala moje rozprávanie o vychádzkach, prechádzkach i cestovaní.

Často som mal príležitosť vidieť Vladimíra Iljiča a Nadeždu Konstantínovnu v ich byte v srdečnej domácej atmosfére. Charakteristickou črtou ich vzťahu bola vzájomná úcta a hlboká dôvera. Keď Nadežda Konstantínovna ochorela, nemohol sa Lenin uspokojiť. Prosil lekárov, aby ju umiesnili niekde blízko Moskvy. Lenin bol spokojný, že miestom liečby sa nestala nemocnica alebo sanatorium, ale lesná

tol prvý raz na jar 1920. Stalo sa to takto. Vladimír Iljič si na zavola a povedal mi:

— Dnes pricestoval z Krymu do Moskvy môj brat Dimitrij. Treba zájsť poň do hotela Rossija a dovezť ho do Kremlu. O štvrtej čakajte pred vchodom do hotela.

Vladimír Iljič mi ešte povedal, že jeho brat je predsedom Sovnarkomu Krymskej republiky, opisal mi jeho výzor a dodal, že predtým bol Dimitrij oblastným lekárom.

Presne o šestnásť hodine som prišiel pred hlavný vchod hotela Rossija, ktorý stál na Lublanskom námestí. Pri vchode stál človek stredného rastu, s temnou bradou v polovojenskom oblečení. Trochu sa podobal na Lenina. Keď ma zazrel, prišiel ku mne krokom, ktorý bol celkom taký ako Leninov, a spýtal sa:

— Vy ste istotne súdruh Gilj?

— A vy ste Dmitrij Iljič? — spýtal so sa ja.

— Tak je. Vidíte, už sa poznáme.

A odišli sme do Kremla.

Vladimir Iljič bol vždy proti osobnej stráži, aj na verejných alebo slávnostných zhromaždeniach. Nikdy sa níčim od ostatných nelíšil, obliekal sa skromne a k svojim spolupracovníkom bol velmi jednoduchý. Sedliaci, ktorí prešli aj pol tisie kilometrov, aby mohli stretnúť Vladimíra Iljiča, prichádzali do jeho kancelárie rozhoreční, no odchádzali z nej veselí a bodri.

— Aký je jednoduchý, samá dobrota!

— Vravievali. — Pravý človek.

krajania spomínajú

JE TO UŽ 30 ROKOV

Na snímke členovia výboru MS; sprava predava predsedu MS kr. Anton Rafáč a Ján Švientek.

PEKELNÍK

ODPOVEDÁ VÝBOR MS KSČaS

v mene výboru miestnej skupiny KČaS nám píšu krajania Anton Rafáč, spoluzačladek Špoločnosti na Orave a miestnej skupiny v Oravke, býv. predsedu MS v Oravke, v roku 1961 podpredsedu MS v Pekelníku a od roku 1962 jej predsedu, člen KOV na Orave a Ján Švientek, tajomník MS v Pekelníku, zaslúžilý člen Spoločnosti a dopisovateľ Života.

Počiatky vzniku našej miestnej skupiny siahajú do roku 1946, keď sme ju začali organizovať. Medzi zakladateľmi MS boli krajania: Ignác Tomala, Ján Švientek, Ján Kaš, Ján Ďubek, Ján Vojtík, Číž a iní. V našej dedinke bola aj škola so slovenským vyučovacím jazykom a to v rokoch 1951–1965, na ktorej vyučovali: krajanka Lídia Mšálová a Mária Nováková. V roku 1972 slovenská škola opäť ožila na dva roky.

Ešte v roku 1951 naša miestna skupina KSČaS mala 250 členov avšak neskôr práca ochabla tak, že dnes aktívne pôsobí 90 členov našej Spoločnosti.

Prvá klubovňa vznikla u nás v roku 1948 a aj keď nie je stále v tej istej miestnosti, pôsobí nepretržite podnes. Je otvorená pre všetkých a radi sa tuná schádzajú aj starší, aj mladší krajania.

Úspešne pôsobí pri našej miestnej skupine ochotnícky divadelný kružok, ktorý pred rokmi viedla kr. Lídia Mšálová. Mali sme aj hudobný súbor, ktorý viedol kr. Ján Švientek a iné súbory. Dnes uvažujeme o tom, ako opäť oživiť prácu súborov, ako aj o zavedení vyučovania slovenského jazyka na škole.

Za najväčší úspech v našej krajanskej práci považujeme možnosť učiť sa a kultivoval rodnyj jazyk a rozvíjať kultúrnu prácu.

Ziaľ máme aj starostu v našej práci. Čitatelia neskôr dostávajú Život, neprichádzajú k nám súbory z iných miestnych skupín a KOV zriedkavo premietá filmy.

Za prvoradú úlohu pre budúnosť považujeme rozšírenie členskej základne KSČaS a zvýšenie počtu predplatiteľov Života. Bolo by tiež účelné, keby naša Spoločnosť častejšie organizovala pravidelné zájazdy do Československa a to tak pre aktivistov, ako aj pre mládež a vôbec pre členov našej organizácie.

Pri príležitosti nášho jubilea želáme všetkým krajankám a krajanom z našej miestnej skupiny pružnejšiu organizačnú prácu a nové úspechy na úseku osvety a v kultúrnej práci. Všetkým členom našej miestnej skupiny, ako aj celej Spoločnosti želáme mnogo zdravia a spokojnosti s pracovnými výsledkami.

REPISKA

ODPOVEDÁ VÝBOR MS KSČaS

Naša miestna skupina pôsobí od septembra roku 1947. Jej zakladatelia boli krajania: Jozef Repiščák, Vojtech Bryja, Ján Jurgoš, (Ondrej Milon), Ondrej Malec, (Ondrej Bryja), Jakub Mazurek, (Michal Malec) a Ján Kuruc.

Na vzniku prvej slovenskej školy v roku 1948 sa podielali spomenu krajanci a naši rodičia.

Prvým predsedom MS bol kr. Ondrej Milon, podpredsedom Ondrej Malec, tajomníkom Ján Kuruc a pokladníkom Ondrej Bryja. Od roku 1958 predsedom našej MS je kr. Ján Repiščák, člen Spoločnosti od roku 1950, člen KOV na Spiši.

Prvá klubovňa pri miestnej skupine vznikla v roku 1958 a viedol ju učiteľ, kr. Augustín Andrašák, vtedajší tajomník MS a dnes tajomník ÚV KSČaS. Naša miestna skupina má 116 členov, žiaľ nemáme žiadne súbor.

Našim najväčším úspechom v obci, bolo vybudovanie hasičskej zbrojnice a založenie našej klubovne na jej prvom poschodi koncom roku 1960. Dnes je potrebné vybavenie tejto klubovne.

Najväčším neúspechom výboru MS je to, že Život neprichádza v termíne, s čím máme veľa problémov v našej krajanskej práci. V budúcnosti chceme zvýšiť počet členov miestnej skupiny najmä o mladých krajanov, ktorí zatiaľ nie sú angažovaní v práci našej Spoločnosti. Plánujeme zvýšiť aj počet predplatiteľov Života.

Pri príležitosti nášho jubilea želáme predovšetkým všetkým našim krajankám a krajanom veľa zdravia, radosti zo života, úspechov v povolaní a v našej krajanskej práci. Srdečný pozdrav posielame všetkým našim krajankám a krajanom v celej Spoločnosti.

ČIERNA HORA ODPOVEDÁ ANDREJ MILON

člen Spoločnosti od jej založenia, tajomník MS KSČaS a dopisovateľ Života.

Naša miestna skupina pôsobí od novembra 1949. Najväčší podiel na jej zorganizovaní mali krajania: Sebastian Milon — predsedu MS od založenia podnes, Andrej Košút — prvého podpredsedu MS, Andrej Vodžák — prvého tajomníka, (Jozef Jezierák) — prvého pokladníka a iní. Tito krajania, ako aj všetci rodičia z obce sa podielali aj na založení slovenskej školy u nás, ktorá existovala do roku 1970.

Prvú klubovňu založila miestna skupina v roku 1952, fungovala do roku 1965. Ďalšia vznikla v roku 1972 a existuje podnes. Naša miestna skupina nemala, žiaľ, žiadne folklórne súbory. Istý čas však pôsobil pri škole detský súbor, ktorý viedol učiteľ Ján Budz. Na začiatku mala naša MS 139 členov, dnes má 85 nakolko miestna skupina bola rozdeľená na dve (č. 1 od Tribša, a č. 2 od Jurgova).

Za najväčší úspech v našej krajanskej práci pokladám založenie klubovne vybavenej rádioprijímačom, televízorom, harmonikou a iným zariadením.

Krajan Sebastian Milon

ním. Bolo by však potrebné, čo je veľmi dôležité, spracovať program činnosti našej klubovne, aby pôsobila ešte lepšie. Veľkým neúspechom v našej pôsobnosti bolo zastavenie práce klubovne skoro na sedem rokov pre nedostatok vhodnej miestnosti.

Naše plány do budúcnosti sa zamieravajú na výstavbu vlastnej klubovne. Zároveň bolo by potrebné zlepšiť organizačnú pôsobnosť v našej miestnej skupine a rozšíriť členskú základňu.

Pri príležitosti 30. výročia založenia našej Spoločnosti želám všetkým krajankám a krajanom v Čiernej Hore vela spokojnosti v práci a šťastia v osobnom živote a všetkým členkám a členom našej organizácie mnoho úspechov v krajanskej pôsobnosti.

PODSRNIE

ODPOVEDÁ VÝBOR MS KSČaS

Mária Chovancová, predsedkyňa MS KSČaS, členka ÚV, členka KOV na

Orave a členovia miestneho výboru: Jozef Bonk a Eugen Rapáč nám pišu:

Písal sa rok 1946, keď začali prípravné práce nad vytvorením v našej dedinke krajanskej organizácie, ktorá o rok neskôr získala už pevný organizačný charakter. Ku krajanom, ktorí sa podielali na zakladaní našej MS patria: (Albin Chovanec), ktorý bol zvolený za prvého predsedu MS, kr. Jozef Bonk, Eugen Rapáč a ďalší. Prispeli aj k vzniku slovenskej školy.

Mali sme aj ochotnícky divadelný krúžok, ktorý v roku 1946 založil učiteľ Emil Proni, potom viedla ho Emília Kovalčíková a od roku 1950 Jozef Bonk. Zo začiatku nás krúžok pôsobil v škole a od roku 1950 v klubovni MS, ktorá práve vtedy vznikla. Prácu nášich krúžkov považujeme za dôležitú v našom krajanskom hnutí a prospěšnú v rozvoji kultúrnej práce a v pestovaní rodného jazyka.

Žiaľ, teraz pocítujeme nedostatok inštruktorskej pomoci a treba aj túto otázku vyriešiť. V našej práci nám pomáhajú naši krajania odbojári. Zišlo by sa nám, keby vznikol aj folklórny súbor. Trápi nás aj to, že nás jediný krajanský časopis neprichádza našas (Aj nás to veľmi trápi a vyvijame úsilie, aby Život prichádzal našas ku krajanom. Intervenujeme aj na poštových úradech, aby časopis bol doručovaný pravidelne našim čitateľom — pozn. red.).

Krajan Albin Chovanec (prvý zľava), prvý a dlhoročný predsedu MS v Podsrni počas celokrajanských osláv 25. výročia vzniku PLR, ktoré Spoločnosť usporiadala na návrsi Nedeckého zámku 1. septembra 1969.

POKRAČOVANIE NA STR. 10

SÚŤAŽ NA SPOMIENKY Z MINULÝCH DESATROČÍ

TEMATIKA:

najdôležitejšia udalosť v osobnom alebo rodinnom živote a vlastnej obci
najvýznamnejší a najkrajší zážitok z práce KSČaS
úloha Života v tvojom a krajanskom živote

Súťaž trvá od októbra 1977 do apríla 1978.

Na víťazov, ktorých zoznam uverejníme v jubilejnom — júnovom čísle Života, čakajú hodnotné ceny vo výške 12 000 zl.

Presnejšie informácie o súťaži v budúcom čísle.

**ČIERNAYA HORA
ODPOVEDÁ
ANDREJ MILON**

KOMSOMOLSKÁ Mládež

Tento mesiac celý pokrovový svet oslavuje 60 výročie Veľkej októbrej socialistickej revolúcie, ktorá nastila v Rusku ludovú moc a spôsobila vznik prvého socialistického štátu na svete — Sovietskeho zväzu. Milióny sovietskych pracujúcich uctilo jubileum tejto najdôležitejšej dejinnej udalosti prácou, výrobňmi záväzkami, socialistickým sútažením. Významný podiel v tomto celonárodnom pracovnom hnutí na počesť Veľkého októbra má sovietska mládež, najmä mládež komsomolská, ktorá dnes združuje vyše 35 mil. mladých občanov a tvorí predvoj Komunistickej strany Sovietskeho zväzu.

V.I. Lenin, iniciátor vzniku Komunistického zväzu mládeže, povedal o strane: „Sme stranou budúcnosti a budúcnosť patri mládeži. Sme stranou novátorov a za novátori mládež vždy ide rada“... Bohaté dejiny Sovietskeho zväzu plne potvrdili tieto slová. Mladé pokolenie s mimoriadnou obetavosťou, angažovanosťou a hrdinstvom plnilo úlohy, ktoré mu zverila strana. Už, vtedy, keď bolo treba brániť výdobytky revolúcie pred domácim nepriateľom a útokom zvonka a neskôr pri upevňovaní sovietskej moci. Zvlášť hrdinsky sa sovietska mládež zapísala do dejín druhej svetovej vojny v obrane vlasti pred hitlerovským okupan-

tom. Meno umučenej partizánky Zoje Kosmodemianskej a tisícov mladých komunistov, ktorí v tomto boji položili svoje životy, ostanú navždy v pamäti každého vlastencu.

Osobitnú kapitolu tvorí účasť sovietskej mládeže v budovateľskom hnutí. Na mape ZSSR môžeme nájsť stovky stavieb dôležitých pre národné hospodárstvo, ktoré boli budované pod patronátom komsomskej mládeže. Patrili k nim trebarská výstavba Dneprogeasu, hutnických závodov v Magnitogorsku, Bratskej elektrárne a mnoho ďalších objektov v rámci obhospodárenia Sibíri a iných oblastí ZSSR. Hodno ešte spomenúť také stavby budované za účasti mládeže, ako elektráreň v Ust-Ilimsku, automobilové závody KAMAZ a v súčasnosti olympijské športové objekty v Moskve a najmä velkú Bajkalsko-amurskú magistrálu. Všetky tieto nazvy vošli už do dejín sovietskych pătročník a stali sa symbolom obetavej práce mládeže, jej hrdinskou kronikou.

Každé nastúpujúce mladé pokolenie prináša so sebou vždy niečo nové, ale zároveň preberá najlepšie hodnoty predchádzajúceho pokolenia. Sovietska mládež preberajúc pokrovové tradície spája svoje ideály s ideálmi starších

generácií. K týmto ideálom patrila vždy a patri revolučná zanielenosť, mužnosť, obetavosť a ideová angažovanosť.

Sovietsky štát, ktorý buduje komunistickú spoločnosť, zaistuje mládeži široké možnosti duševného a fyzického rozvoja. Neustály rozvoj sovietskej ekonomiky zaručuje stále novým pokoleniam plnú zamestnanosť v každom odvetví národného hospodárstva, poskytuje im možnosť realizácie všetkých životných aspirácií a plánov. A tie sú veľmi ambiciozne. Charakteristickou črtou sovietskej mládeže je jej snaha po vzdelení, poznávaní, zdokonalovaní svojich kvalifikácií. Hodno poznamenať, že v súčasnosti sa na sovietskych školách všetkých typov vrátane vysokých škôl učí vyše 93 milióny mladých ľudí, čo je viac ako jedna tretina všetkého obyvateľstva Sovietskeho zväzu. Táto masová snaha po vzdelení vyplýva nielen z požiadaviek sovietskeho hospodárstva, ale celého sovietskeho modelu života. Práve v práci, učení, ako aj tvorení vyšších foriem vzájomných ľudských vzťahov vidí mládež zmysel života a šťastie. Je to príklad hodný nasledovania.

JÁN KACVINSKY

OLYM- PIJSKÁ MOSKVA

Od posledných olympijských hier v Montreale uplynul sotva jeden rok a už sa v športovom svete čoraz viac hovorí a piše o nasledujúcich XXII. hrách, ktoré sa budú konať v roku 1980 v hlavnom meste ZSSR — Moskve. Ani nie div, veda po prvý raz v dejinách sa olympijské hry uskutočnia v socialistickej krajinie a niet pochybnosti, že tento fakt bude mať iste značný vplyv aj na charakter tohto podujatia. Organizátori chcú, aby sa hry stali veľkým sviatkom sovietskej telovýchovy a predovšetkým, aby slúžili upevneniu priateľstva medzi športovcami mládežou z celého sveta.

V súčasnosti sa olympijská Moskva intenzívne pripravuje k tomuto najdôležitejšiemu športovému podujatiu. Hlavné mesto ZSSR má sice veľké množstvo športových objektov a zariadení, no aj napriek tomu buduje sa objekty nové buď sa staré modernizuje, aby športovci, ktorí sem prídu v roku 1980, mali čo najlepšie podmienky pre športové zápolenie. Preto bude zahodno predstaviť aspoň stručne dejisko budúcich hier.

Pripravuje sa šest veľkých športových centier v rôznych častiach mesta. Hlavné centrum tvoria známe Lužníky. Tuna na veľkom Centrálnom štadióne V.I. Lenina, ktorý sa modernizuje, sa uskutoční ceremonia otvorenia a zokončenia hier, okrem toho ľahkoatletické a jazdecké preteky a finálový zápas vo futbale. V susednom Športovom paláci budú preteky v gymnastike a judo, a v dvoch menších halách (jedna novopostavená) volejbalové turnaje. Nedaleko Lužníkov, na ploche 107 ha sa buduje olympijská dedina, ktorú bude tvoriť 18 16-poschodových budov, moderne architektonicky riešených, pre 12 tis. športovcov.

Druhé centrum sa nachádza v severnej časti Moskvy pri Parku Sov. armády. Jeho hlavným objektom bude krytá hala pre 45 tis. divákov, kde budú pästiarske a basketbalové turnaje, ako aj krytý bazén s hladiskom pre 10 tis. osôb. Tretie centrum tvoria objekty moskovských klubov CSKA a Dynamo. Je tam Športový palác a tri štadióny, kde sa budú konáť zápasové vo futbale, pozemnom hokeji, basketbale žien, hádzanej a šermiarske turnaje. Jediným novým objektom bude hala pre zápasníkov. Štvrté centrum je v západnej časti mesta, kde sa buduje veslárská dráha (aj pre kajakárov), krytá cyklistická dráha a štadión pre lukostrelcov. V susedstve sa budú konať preteky v cestnej cyklistike. Ďalšie centrum tvoria Sokolníky-Izmailovo, ktorého objekty a zariadenia budú slúžiť pre tréningové účely a preteky vo výzvanej a hádzanej. Konečne posledné, šieste centrum v južnej časti mesta má jazdecký štadión, plavecký bazén a strelnicu, kde budú súčasne pretekať aj päťbojári.

Treba ešte spomenúť, že k olympijským hramám sa pripravuje aj hlavné mesto Estonskej SSR — Tallin, kde sa budú konať jachtárske preteky.

Samozrejme pripravuje aj športových objektov vzniká aj celý rad iných stavieb — tlačové centrum, hotely atď. Všetky objekty budú hotové v roku 1979, keď sa uskutoční ich previerka počas Spartakiády národov ZSSR, za účasti ok. 2000 zahraničných športovcov.

Hlavné mesto ZSSR môže byť z mnohých hľadisk príkladom pre iné krajinu či mestá, ktoré sa uchádzajú o organizáciu olympijských hier. Pripravy, ktoré prebiehajú plánovite, sprečávadzajú akcia majúca za účel d'alej zvýšenie športu medzi sovietskou mládežou. Všetky nové športové objekty a iné stavby sú v pláne rozvoja mesta a boli projektované tak, aby po skončení olympijských hier mohli slúžiť obyvateľom hlavného mesta ZSSR.

JÁN ŠPERNOVÁ

ŠKOLA PRIATEĽSTVA

PRIATEĽSTVA

Bratislava už po trinásty raz hostila v auguste t.r. zahraničných slovakistov — účastníkov Letného seminára slovenského jazyka a kultúry STUDIA ACADEMICA SLOVACA. Prisli na Slovensko, aby si zdokonalili znalosť slovenčiny, oboznámili sa so slovenskou kultúrou, literatúrou a umením a socialistickou výstavbou v SSR, pozvali život pracujúceho ľudu. Medzi 109 frekventantmi SAS-u z 20 krajín boli aj dva zástupcovia našej Spoločnosti H. Páleníková a J. Špernoga, ktorí sa

debrou alebo lámanou slovenčinou, ktorá v tomto pestrom spoločenstve nadobudla „status medzinárodného jazyka“. A hoci vzájomné rozhovory sprevádzala neraz zložitá gestikulácia, dokázali sa vždy dorozumieť o to viac, že každý deň si na lektorátoch a v bežnom styku obohacovali slovnú zásobu o nové slová.

Deň čo deň už pred ôsmou ráno sa ponáhali z vysokoškolského internátu na Suvorovovej ulici k budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenské-

Učastníci SAS-u na zoznamovacom večierku. Zľava — J. Špernoga a H. Páleníková.

FOTO: J. VÁTRAL

zúčastnili tohto nádherného podujatia na pozvanie Oddelenia pre zahraničných Slovákov Maticy slovenskej.

Najviac poslucháčov bolo zo socialistických krajín, najmä zo Sovietskeho zväzu (15), Poľska (14), NRD (11), Bulharska (10), Rumunska (8); zo západných bolo najpočetnejšie zastúpenie Taliansko (10), Juhoslávia (8), Francúzsko (5) a USA (4). Ich zloženie podľa profesii bolo veľmi pestré. Boli medzi nimi prekladatelia, novinári, vedecí pracovníci, stredoškolskí a vysokoškolskí učitelia, spisovatelia, kultúrni pracovníci, inžinieri, filmoví režiséri, študenti. Početnú skupinu tvorili zahraniční Slováci.

Spoločnou črtou všetkých slovakistov bola nielen snaha získať čo najviac vedomostí a poznáť čo najviac, ale aj jazyk, akým hovorili. Totiž dorozumevali sa medzi sebou buď veľmi

ho, kde mali lektorské cvičenia a prednášky. Sli s náručím plným skript, učebnic a zošitov opakujúc si cestou domáce úlohy, ktoré bol treba robiť každý deň. Za mesiac si vypočuli vyše 40 prednášok z dejín a teórie slovenského jazyka, literatúry a umenia, ktoré im prednesli najpopulárnejší slovenskí odborníci. Prednášky boli veľmi zaujímavé a tak nie div, že sa po nich zakaždým rozprúdila živá diskusia.

Okrem prednášok a lektorátov organizátori SAS-u pripravili pre frekventantov celý rad iných podujatí, ktoré im spestrili pobyt a obohatili ich o množstvo zážitkov. Patrili k nim o.i. návštevy bratislavských kultúrnych i historických pamiatok a vedeckých pracovísk SAV, vyhliadková plavba po Dunaji, návšteva Radošinského naivného divadla, stretnutie s predstaviteľmi

SÚV ŠZM a zástupcami slovenských vydavateľstiev, vystúpenie SLUK-u v Rusovciach. Nezabudnuteľné dojmy zanechalo stretnutie so slovenskými spisovateľmi v Budmericach, ako aj exkurzie do Trnavy a staroslovnej Nitry, kde slovakisti navštívili vinárske závody, mnohé kultúrnohistorické pamiatky a oboznámili sa s najnovšími archeologickými objavmi.

Čas bezal neusprosne, bližil sa koniec SAS-u, na záver ktorého sa konala veľká päťdňová exkurzia po Slovensku. Opis všetkých dojmov z tohto zájazdu by stačil na niekoľko reportáži, preto iba spomeniem najdôležitejšie miesta a mestá, ktoré sme navštívili. Naša cesta viedla cez sútoznamné Piešťany, potom malebným Považím do Detského mestečka v Zlatovciach pri Trenčíne a odtiaľ cez Bojnici do Martina, kde sme si prezreli bohaté zbierky Slovenského národného múzea a navštívili nové sídlo Matice slovenskej. Potom na rad prišla Orava s návštevou Dolného Kubína, Tvrdošína, Oravského zámku, skanzenu v Zuberici a Ostrova umenia na Oravskom jazere. Ďalšia cesta viedla do Ružomberka, kde sme navštívili Banského Banského a závody V. Lenina, potom do Demänovských jaskýň a odtiaľ do staroslovnej Levoče. Prezreli sme si chýru radnicu a svetoznáme dielo Majstra Pavla z Levoče a stretli sa so zástupcami mesta a Popradského okresu. Navštívili sme ešte Košice, Prešov, Vysoké Tatry s lyžiarskym Areálom snov, a cez Nízke Tatry, Banskú Bystricu (prehliadka Pamätníka SNP), Nitru a Modru sme sa vrátili do Bratislavu. Videli sme toho naozaj veľmi veľa, poznali sme Slovensko také, aké je v skutočnosti — krásne, pohostiné, Slovensko buduje socializmus.

Hodno poznamenať, že seminár SAS neboli iba čisto jazykovou školou, ale zároveň školou priateľstva a spolupráce. Medzi frekventantmi vládol helsinský duch; študentky z Poľska sa spriateli s vysokoškolákmami z Talianska, odb. asistent zo ZSSR so spisovateľom z Juhoslávie, prekladateľ z NRD s učiteľom z Veľkej Británie atď. Vzájomnému zblíženiu a priateľstvu prospevali nielen spoločné prednášky i záujmy, ale aj časté besedy, na ktorých si slovakisti vymieňali pracovné skúsenosti vo svojich profesiách. Prosipavie tomu aj milé, srdečne ovzdušie, aké dokázali vytvoriť organizátori SAS-u na cele s riaditeľom, univ. doc. dr. Jozefom Mistrikom DrSc, lektorí a ostatní pracovníci. Preto nie div, že Slovensko prirástlo všetkým slovakistom k srdcu. Nebolo vari nikoho, čo by si nesľuboval, že sa na Slovensko ešte vráti, že chce zopakovať SAS...

JÁN ŠPERNOVÁ

VLADIMÍR IŁJIČ Lenin

VLADIMÍR MAJAKOVSKIJ

Ulica
ako prestrelený bok.

Bolí to,
bolí hlboko.

Tu
vie o Leninovi
každý kamienok
z dupotu
prvých
októbrových útokov.

Tu
všetko,
čo pod vlajky zomklo
súdruhov,
bolo ním premyslené
a prikázané.

Tu
všetky veže
počuli zvuk jeho slov,
išli by
do ohňa a dymu
za ne.

Tu
každý robotník
vie oňom
piesne
a srdce preňho
vystlal vetyčkami.
Hovoril im, že zvíťazia —
a presne!

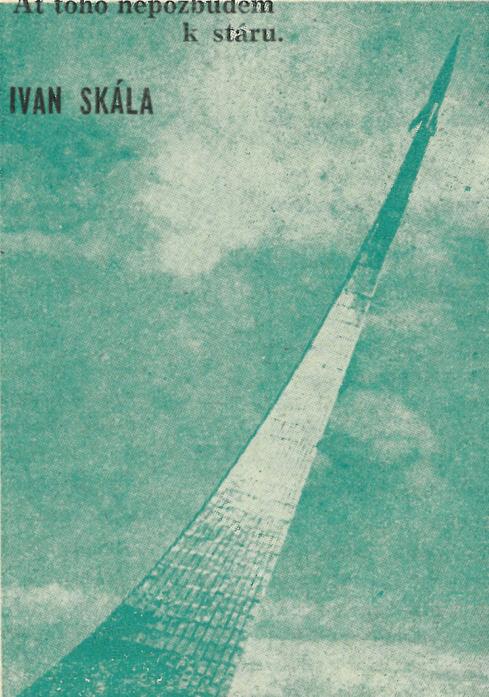
Dnes
proletári
vládnú si už sami.

dén před námi

Jak řeky vléváme se odevšad
na ten kus země,
na ten kousek země.
A dokud bude živo
lidské plémě,
s odkrytou hlavou
bude tady stát.
Kolikrát prošly tudy
vichřice
a krev a hněv a zpěv
a vlny sněhu.
A my jsme réva
této vinice,
té rudé zdi se držíme
jak břehu.

Ať vítr rozfouká všechno,
co lehčí plev!
Ale ty chraň jak zrno
ve špýcharu,
co hnalo naše mládí
do bitev.
Ať toho nepozbudem
k staru.

IVAN SKÁLA

slovník života

41

POLSKY	SLOVENSKY	ČESKÝ
butelka	fľaša	láhev
butla	velká fľaša	velká láhev
butny	pyšný, nadutý	pyšný, nadutý
butwieć	práchnivieť	práchnivět
buzia	ústočka	ústečka
buszować	prudko horieť	prudee hořet
bycie	bytie	bytí
byczek	býček	býček
bydło	dobytok	dobytek
byk	býk	býk
były	bývalý	bývalý
bynajmniej	vôbec nie	nikterak
bystrość	bystrosť	bystrost
bystrzyca	bystrina	bystřina
byt	existencia	existence
bywać	bývať	bývat
bzdura	nezmysel	nesmysl
bzdurzyć	tárat	tlachat
cacko	ozdoba	ozdoba
cal	cól	coul
calizna	celina	celina
calówka	składaci meter	skládací metr
całkiem	celkom	celkem

całodniowy	celodenný	celodenní
całomiesięczny	celomesačný	celomesišní
całonocny	celonočný	celonoční
całość	celok	celek
całować	bozkávať	lubit
calun	příkrov	příkrov
calus	bozk	polibek
caly	celý	celý
cap	cap	kozel
capstrzyk	večierka	večerka
cažki	ploché kliešte	ploché kleště
cebula	cibula	cibule
cecha	znak, znamenie	znak, znamení
cecho-	charakterizo-	charakterizo-
wać	wať	vat
cedzak	cedidlo	cedník
cedzenie	cedenie	cezení
cegielnia	tehelňa	cihelna
cegła	tehla	cihla
cel	ciel, účel	cíl, účel
celnie	presne	přesné
celník	colník	celník
celnosć	presnosť	přesnosť
celowo	účelne	účelně

ĽUDIA ROKY UDALOSTI

NOVEMBER — LISTOPAD

60. VÝROČIE VELKEJ OKTÓBROVEJ SOCIALISTICKÉJ REVOLÚCIE

6.XI.1917. Pod vedením bolševickej strany na čele s Leninom začalo sa v Petrohrade (teraz Leninskij grad) ozbrojené povstanie robotníkov, oddielov Červenej gardy a revolučných námorníkov baltického loďstva, proti burzoázno-velkostatkárskej Dočasnej vláde, ako aj kontrarevolučným silám. Povstanie bolo nevyhnutným a neodvratným výsledkom krajného zostrenia triedného boja v Rusku, ako aj celosvetovej krízy, ktorú vyvolala protiľudová politika Dočasnej vlády, neúspechy na fronte, hospodárska katastrofa, rastúce vykorisťovanie robotníkov a rolníkov a kontrarevolučná diktatúra. V celom Rusku masovo vypukli štrajky robotníkov a politické manifestácie, rozinval sa otvorený boj rolníkov proti velkostatkárom. Väčšina ľudu bola na strane bolševickej strany. Revolučné hnutie zahrnulo aj armádu. Nastolené Leninom hlavné programové heslo strany — Všetka moc sovietskom — získalo podporu mäs. Vyvrcholením a rozhodujúcim bodom revolučného hnutia bolo vyplnutie Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie pod vedením bolševickej strany na čele s Leninom. Ozbrojenou úderovou silou revolúcie bola robotnícka Červená garda, ktorú utvorila strana. Hlavný štáb revolúcie vedený Leninom sa nachádzal v budove bývalého Smolného ústavu pre šlachtencov v Petrohrade.

Večer 6. októbra revolučné sily pod vedením Le-nina prešli do rozhodujúceho útoku. Obsadzovali strategické objekty, štátne inštitúcie a miesta odporu vojsk verných Dočasnej vláde. Pre zabezpečenie prechodov pod padacími mostami na Neve, do centra Petrohradu vplával križník baltického loďstva Aurora, ktorý zakotvil pri Nikolajevskom moste (dnes most Lejtnanta Schmidta). Na palube Aurory bolo 578 námorníkov oddaných vecí revolučie, v tom niekoľko Poliakov. Pri Nábreží admirality zakotvila vojenská loď Amur.

7.XI.1917. Tento deň vošiel do veľkých dejín sveta. Ráno bol Petrohrad v rukách proletariátu.

Jediným miestom, ktoré ostalo v rukách Dočasnej vlády, bol Zimný palác, vyše dve storočia stále cárské sídlo s vyše 1000 sálami, obklopené červenogardejčami. Dvakrát, o 18. a 20. hod. vyzvali Dočasnú vládu, aby kapitulovala.

O 21. hod. 40. min. križník Aurora, na dohovorené znamenie z Petropavlovskej pevnosti, dal výstrelom z dela umiesteného na čele lode signál k útoku na Zimný palác, ktorý padol o 2. hod. 10. min. v noci. Dočasná vláda bola zvrhnutá. V celej krajine, na celom svete zazneli slová Lenina o víťazstve robotnicko-rolnickej revolúcie. V obrovskom Rusku, na šestine zemegule, víťazná Októbrová revolúcia vztyčila červenú vlajku socialismu. Ruský proletariát a jeho organizovaná bojová avantgarda — strana bolševikov vedená Leninom, nastolili sovietsku moc. Začala sa nová etapa rozvoja medzinárodného robotnického a národnoslobodzovacieho hnutia.

Už hodinu po začatí víťazného útoku začali sa v Smolnom paláci rokovania II. všeruského zjazdu soviétov robotníckych a vojenských delegátov (SRVD), ktorý proklamoval utvorenie Sovietskej republiky a zvolil sovietskú vládu — Radu ľudových komisiárov na čele s Leninom. „Opierajú sa o vôle obrovskej väčšiny robotníkov, vojakov a rolníkov — hľasala zjazdová rezolúcia napsaná Leninom pracujúcim masám — opierajú sa o povstanie uskutočnené v Petrohrade, Zjazd preberá moc do svojich rúk.“

Niekolko hodín neskôr II. zjazd SRVD schválil revolučné dekréty, ktoré napísal Lenin: o mieri a o pôde. Dekrét o mieri bol najdôležitejším programovým dokumentom novej sovietskej moci v zahraničnej politike. Obracal sa na všetky národy a vlády štátov bojujúcich v prvej svetovej vojne s návrhom, aby ihneď uzavreli prímerie a začali mierové rokovania. Proklamoval zásady medzinárodnnej mierovej politiky a mierovej koexistencie s kapitalistickými krajinami, uznanie úplnej rovnoprávnosti všetkých národov, rešpektovanie ich národnnej a štátnej nezávislosti, ako aj nezasahovanie do vnútorných záležitostí iných národov. Uznával právo porobených národov na oslobodzovací boj, zdôrazňoval jeho spravodlivý charakter a odsudzoval hanebný koloniálny systém. Tieto zásady už 60 rokov sú hlavnou líniou mierovej zahraničnej politiky ZSSR.

Októbrová revolúcia prispela k zintenzívneniu revolučných bojov v iných krajinách a prerazila cestu Poľsku, Československu a iným národom k nezávislosti po prvej svetovej vojne. Prelom v kapitalistickom systéme, uskutočnený Veľkou októbrovou socialistickou revolúciou, sa stal počiatkom systému štátov socialistického spoločenstva, utvoreného po druhej svetovej vojne.

Jaký je obraz země sovětů po 60 letech? SSSR je mohutnou socialistickou velmocí. Zaujímá šestinu rozlohy naší planety, 22,4 mil. km². Má téměř 259 miliónů obyvatel 126 národností. Je státem vysoce zprůmyslněným, vyrábí zhruba pětinu světové průmyslové produkce. Abychom si to mohli lépe představit, uveděme několik čísel. Denně se v Sovětském svazu těží 2009 tisíc tun uhlí, 1507 tisíc tun ropy, 937 tisíc krychlových metrů plynu, vyrábí 417 tisíc tun oceli, 645 obráběcích strojů, 5675 automobilů, 1553 traktorů, 270 tisíc tun minerálních hnojiv, 358 tisíc tun cementu, 29,2 milionu čtverečních metrů tkanin, 165 tisíc hodinek, 19 tisíc televi-

světě. Tam, kde díky inspiraci Říjnové revoluce zvítězil socialismus i tam, kde ještě probíhá boj o základní lidská práva.

O Leninovi a revoluci bylo napsáno mnoho děl a vyjádřeno mnoho názorů. Uvedeme tu výroky dvou nositelů Nobelovy ceny. Albert Einstein, jeden z největších fyziků všech dob, řekl: „Vážím si Lenina jako člověka, který celou svou energii, celou svou osobnost věnoval uskutečnění společenské spravedlnosti. Takoví lidé jako on jsou obránci a obroditeli svědomí lidstva.“ Vynikající francouzský spisovatel Anatol France řekl: „Jsou-li ještě v Evropě přátelé svobody, měli by s úctou sklonit hlavu před tou revolucí, která po toliku staletích dala světu první pokus o vytvoření státu, v němž vládne lid pro lid.“

Říjnová revoluce se odehrála v chudé zemi, hospodářsky závislé na kapitalistických státech. Tehdejší Rusko by-

Změny, které přináší naše doba, pronikají až do nejvzdálenějších koutů země. Te dalekého severu Sovětského svazu.

MYŠLENKY ŘÍJNA STÁLE A

zorů, 17 tisíc chladniček. Úspěšně se rozvíjí i moderní sovětské zemědělství.

Zvítězili! Na vítězství revoluce se podíleli i lidé mnoha národností, mezi nimiž byli — což je pro nás zvláště významné — i polští vlastenci a komunisté. Na této velké události XX. století se podílelo na sto tisíc Poláků. Mnozí z nich se trvale zasloužili o sovětský stát. Letošní výročí je tedy našim společným svátkem, který bude oslavěn a zaznamenán všude na

lo v průmyslové výrobě v přepočtu na jednoho obyvatele na jednom z posledních míst na světě. Od té doby uplynulo 60 let, ale — jak řekl Leonid Brežněv — „první socialistický stát na světě v té době urazil cestu rovnající se státem“. Nebyla to léta snadná pro sovětskou stranu a sovětský lid. Z 60 let existence Sovětského svazu 20 připadá na války a poválečnou obnovu hospodářství. Životní síla marxismu-leninismu umožnila překonat všechny překážky. Hospodářské, sociální a kulturní výsledky potvrzují, že zvolená cesta socialistického rozvoje byla správná.

25. října (sedmovo nojabra) 1917 goda sověřila velikaja socialističeska ja oktabrskaja revolucia... Uplynou staletí, a těmi slovy bude ve všech jazyčích světa začínat vyprávění o nej-

větší, najzávažnější události v rozvoji lidstva, významné pro jeho přítomnost a vyznačující celou jeho budoucnost, vyprávění o tom, co se odehrálo v Rusku před 60 lety.

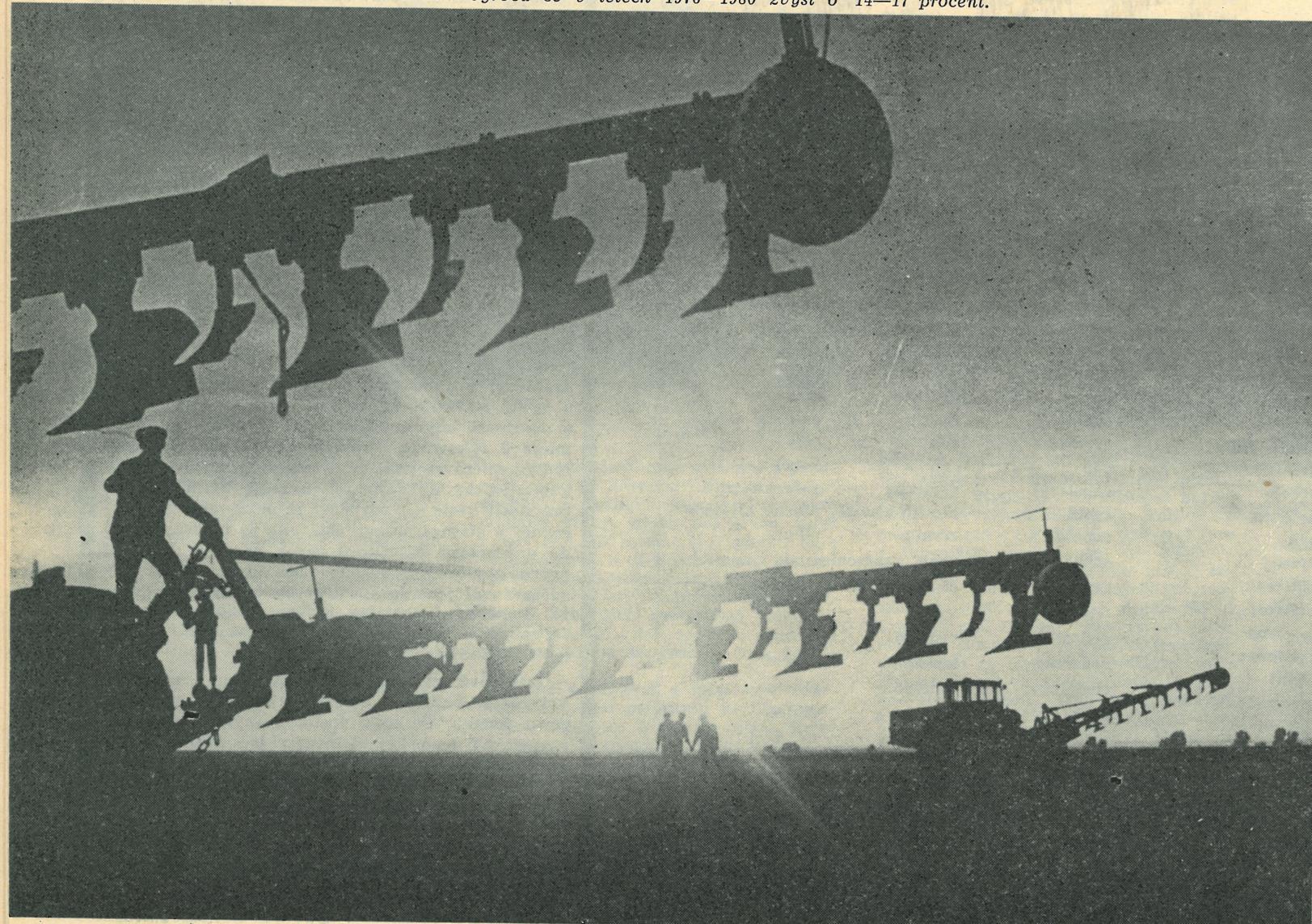
Autory oné události byli komunisté, sdružení ve své straně. V čele strany a revoluce stál Lenin. Na revoluci se aktivně podílela celá dělnická třída, nešetřící vlastní krví, podporovala ji vesnická chudina. Neměli žádné vzory kromě zkušeností pařížských komunardů a Marxovy a Engelsovy teorie, ale byli přesvědčeni o správnosti své cesty, o tom, že pouze revoluce může uskutečnit v praxi společenskou spravedlnost. V boji s reakcí je doprovázela solidarita utlačovaného pracujícího lidu v tehdejším světě.

Komunistická strana Sovětského svazu vypracovala a uskutečňuje na vše úsecích národního hospodářství základní zákon socialistického hospodářství, jehož cílem je uspokojit rostoucí potřeby a nároky pracujících. V nyně desáté pětiletce (1976—1980) se předkládá další zvýšení průmyslové výroby o 35—39 proc. Velmi důležité jsou proporce: 38—42 proc. připadá na robní prostředky a 30—32 proc. spotřební zboží. Léta odříkání a omezení, kdy bylo všechno věnováno výstavbu mohutné průmyslové základny, která by nyní mohla co nejsíň uspokojit potřeby společnosti, již přináší úroky.

Na XXV. sjezdu bylo silně zdůrazněno, že základní význam pro další všeobecný rozvoj Sovětského svazu bude mít hospodářská činnost, která je jedním z rozhodujících úseků boja za komunismus, na němž je nutno soustředit hlavní úsilí strany a národa.

V letech 1971—1975 byla na potřeby sovětského zemědělství věnována více než čtvrtina všech investičních výdajů v celém národním hospodářství. Hrubá zemědělská výroba se v letech 1976—1980 zvýší o 14—17 percent.

Sovětský průmyslový potenciál hráje obrovskou úlohu v rozvoji hospodářství zemí socialistického společenství. Jedním ze základních činitelů hospodářského rozvoje naší země je významná spolupráce se Sovětským svazem. Opírá se na rovnoprávných základech a je oboustranně prospěšná. Symbolem této spolupráce v posledních letech je huť Katowice. Nezapomínáme však, a tu paměť předáme příštím pokolením, že v prvních poválečných letech nám Sovětský svaz poskytl množstvou pomoc, díky níž jsme mohly rychleji odstranit válečné ztráty. A té doby bylo našemu sousedovi a sponzori stejně těžko jako nám.

Dnešní formou našich vztahů je srovnání rozvinutý systém hospodářské spolupráce. Sovětský svaz pokrývá téměř polovinu naší spotřeby paliv a surovin. Sto velkých průmyslových objektů je vybaveno sovětským zařízením, dve stě objektů bylo zmodernizováno na základě dodávek sovětských strojů a zařízení a tři sta závodů má část zařízení ze Sovětského svazu. Tyto výroby vyrábějí přes 30 proc. naší hráze.

Ten symbolický obrázek — vrtulník a stádo sobů — pochází z

AKTUÁLNÍ

ho sva-
všech
základ-
lářství,
cí pot-
nynější
ředpoh-
výro-
é jsou
na vý-
oc. na
ome-
no na
základ-
ejšíreji
ří při-

dúraz-
další
svazu
která
i boje
o sou-
oda.

hra-
odář-
nství.
ospo-
vše-
sava-
zá-
česná.
dních
náme-
i po-
h le-
ne-
nohli
A v
spo-
e ši-
spo-
éměř
uro-
jek-
ním,
váno-
rojů
za-
zá-
ru-

bé průmyslové výroby a více než pětinu elektrické energie. My rovněž jsme na sovětském trhu důležitým partnerem. V rámci rozvíjející se socialistické hospodářské integrace mají naše obraty se Sovětským svazem v roce 1990 dosáhnout částky 100 miliard devizových zlatých.

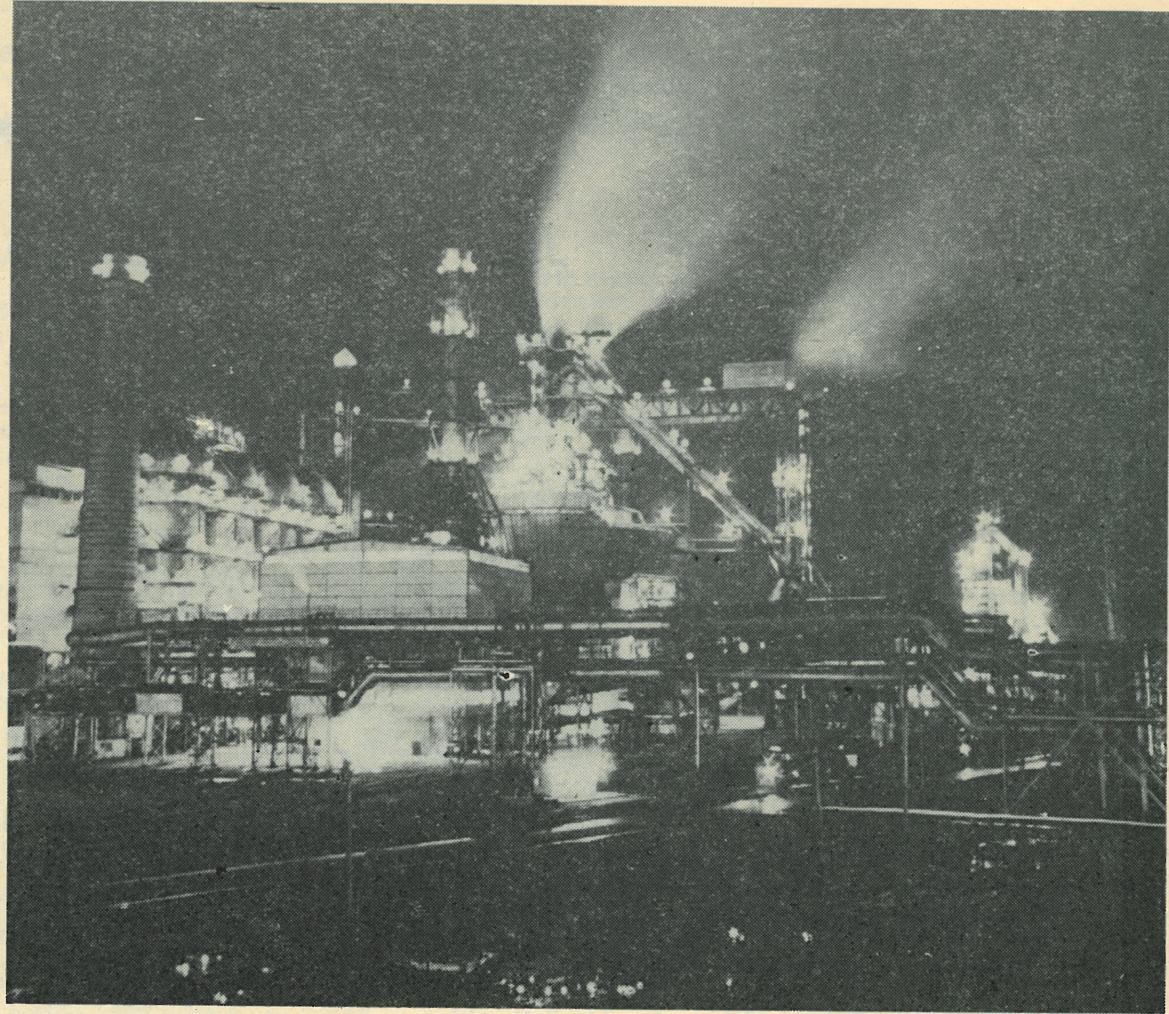
Naše spolupráce se řídí jednomyslností ve všech klíčových otázkách. Její uspokojivý aktuální stav a odvážné perspektivy vyplývají z bratrských styků mezi oběma marxisticko-leninskými stranami PSDS a KSSS.

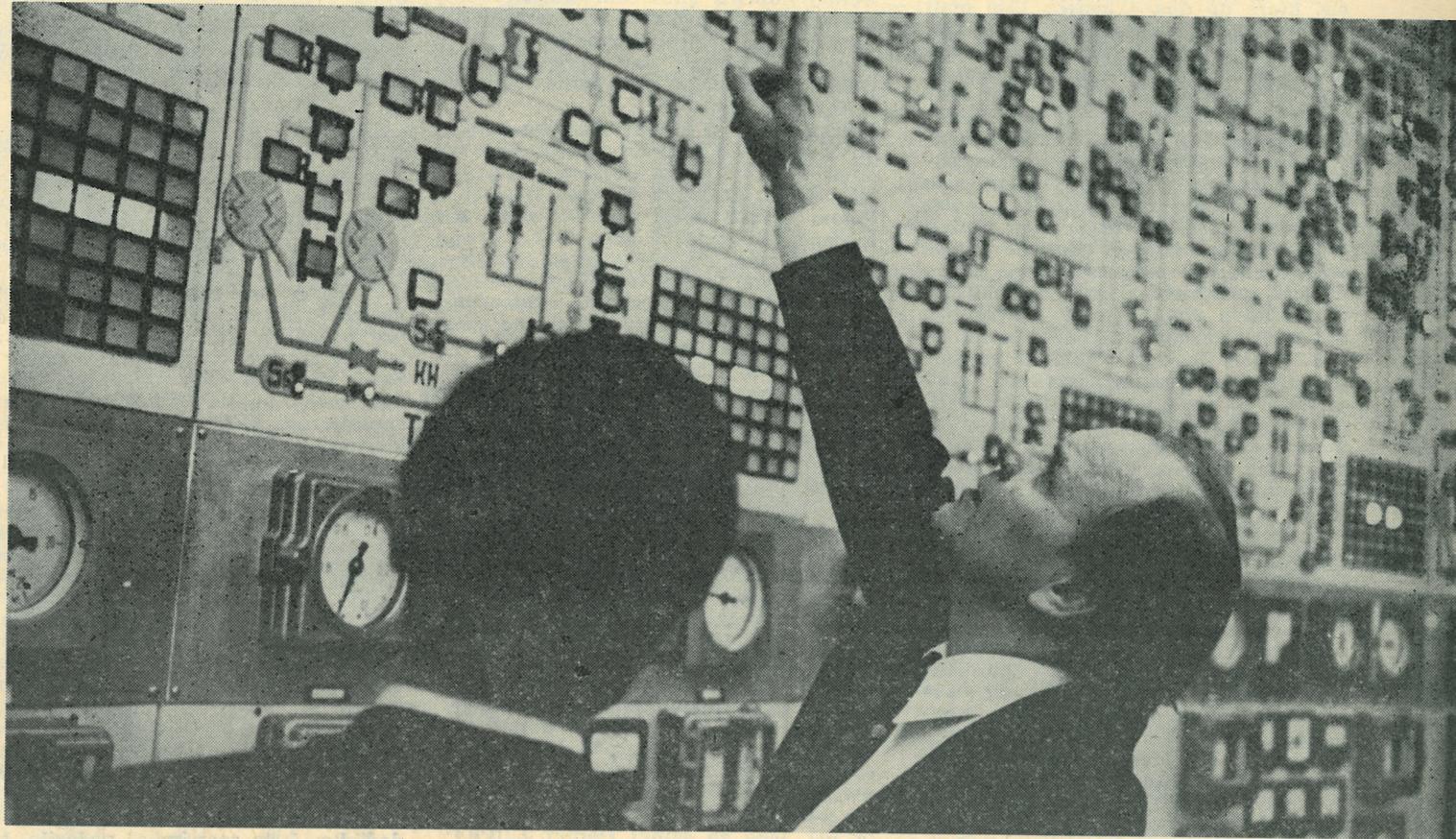
Nelze mluvit o Říjnové revoluci a o úspěších, jichž za 60 let od jejího zrodu dosáhla leninská strana, bez souvislosti s hlavním úsilím sovětských komunistů o vytvoření trvalého světového pořádku a míru. Od proslulého leninského dekretu o míru, přes praktické uskutečňování leninské ideje mírového soužití států s odlišným společenským zřízením až po velký program míru, zformulovaný na XXIV. a XXV. sjezdu je sovětská koncepce zahraniční politiky nezměněná a principiální. Podílejí se na ní aktivně všechny socialistické státy, všechny pokrokové síly na světě. Tímto směrem, i když nikoliv bez otřesů, se mění politická a třídní mapa světa. S hlubokým uspokojením zaznamenáváme rovněž pokrok v jednání o zmírnění napětí a odzbrojení.

Odstranění světové války ze života současných společností, likvidace metody řešení všech sporů s pomocí zbraní, vytvoření normálních, rovnoprávných vztahů mezi státy — to je stále aktuální politická zásada, která se zrodila ve slavných dnech Velkého října.

MARIAN KAŠKIEWICZ

Klíčové místo v sovětském hospodářství má průmysl, který vytváří přes polovinu celého národního důchodu.

Rozhodující význam pro růst efektivity sovětské výroby má technický pokrok. Na snímku záběr z Novovoronežské atomové elektrárny.

**SNÍMKY:
A.P.
NOVOSTI**

Rozvoj všech hospodářských odvětví doprovází rozkvět kultury a umělecké tvorby. SSSR zaujímá v kvalifikacích a vzdělání obyvatelstva první místo na světě.

krajania spomínajú

JE TO UŽ 30 ROKOV

ORAVA

ODPOVEDÁ
JÁN KOVALÍK

PREDSEDA KOV KSČaS NA ORAVE

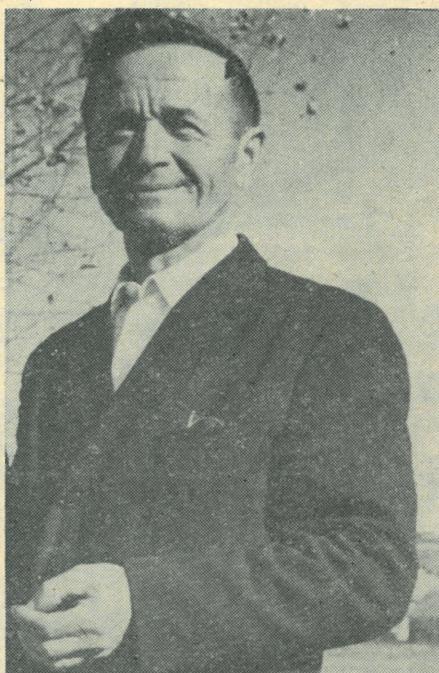
Vznik miestnej skupiny v Dolnej Zubriči, ktoréj som členom, a o ktoréj vám už písal jej predsedá, kraján Eugen Kott (Život č. 10/77, str. 10) je nerozlučne spätý so založením našej organizácie na Orave. Práve u nás vznikla iniciatíva založenia krajanskej organizácie a zo začiatku sa sústreďovala aj organizačná práca obvodného Spolku Čechov a Slovákov na Orave. Jej počiatky sahajú do roku 1946; o dva roky neskôr, teda v roku 1948 sme už mali registrované stanovy Spolku a v roku 1949 sme už mali okruhlu pečiatku, tak ako aj iné MS, s názvom nášho Spolku, ako aj členské legitimacie, ktoré do dňa 4. marca 1949 mali všetci členovia miestnych skupín. Legitimácie vypisovali predsedovia jednotlivých MS, potom sme ich podpisovali a registrovali v obvodnom zozname členov. Ročné členské príspevky boli 2,50 zl. V našom archíve sa zachovala dokumentácia z prvých rokov pôsobnosti, o. i. korešpondencia, ktorú sme viedli vo veciach Spoločnosti. V roku 1949 sme odoslali 42 listy, o rok neskôr 106 a v roku 1951 boli odoslané 24 listy. V roku 1950 sme sa v mene nášho obvodu na Orave trikrát obracali na ministerstvo školstva vo Varšave s návrhom založenia strednej všeobecno-vzdelávacej školy v Jablonke so slovenským vyučovacím jazykom. Ako vieme, táto škola vznikla v roku 1951.

Obdobie, v ktorom sme začali organizovať našu Spoločnosť, nebolo ľahké. Po vojne nastala u nás veľká bieda, život ohrozovali rôzne bandy, ako napr. banda Ognia. Treba si to uvedomiť, aby sa pochopilo, aké problémy sme mali aj vtedy, keď sme sa v roku 1946 schádzali na naše prvé schôdze.

Medzi krajánov, zakladateľov Spoločnosti na Orave o. i. patrili: Ignáč Knapčík, Vendelin Knapčík, Jozef Solava, František Kovalčík, František Mšál, Ignáč Varešák, (Ferdinand Pavláč-Pakos), František Šarecniak, Vendelin Borový, Vendelin Solava „zo Žajovky“ — z Hornej Zubriči. Ján Kovalík, Eugen Kott, (Ignáč Kulaviak), (Vendelin Pavlík), Ignáč Baláž, Ignáč Pavláč, (Karolína Pavláková), (František Caja) z Dolnej Zubriči. Ludvík Tokár z Malej Lipnice, (Ignáč Kašprák), Alojz Šperlák, (Karol Páleník), Anton Baliga st., Alojz Poluš st., (Jozef Andrašák), Štefan Obrakta z Jablonky. Kukuč, (Ignáč Tomala) z Pekelnika, Karol Oškvárek, (Eugen Gribáč), Felix Kovalčík z Podvilk, Andrej Cisárik, (Lukáš Karnafel), Anton Špryka, (Karol Michálak), (Karol Pastva) z Veľkej Lipnice, (Ján Kolodžej) a (Jozef Hasaniak) z Podskla, Albin Harkabuz z Harkabuza, (Albin Chovanec) z Podsrnia, (Ján Švidroň) a (Anton Koval) z Chyžného, Anton Raťák a Peter Jurčák z Oravky.

Od začiatku pôsobenia nášho Spolku na Orave bol som prvým predsedom miestnej skupiny v Dolnej Zubriči a podpredsedom prvého obvodného výboru na Orave. Po odchode prvého predsedu obvodného výboru krajania ma zvolili do tejto funkcie. Som jedným zo spolužakladateľov našej celostátnnej krajanskej organizácie a od jej vzniku aj členom ústredného výboru (Kraján J. Kovalík patrí aj k spoluorganizátorom nášho časopisu Život a podnes je aktívny členom jeho redakčnej rady, dopisovateľom a rozsivovateľom — pozn. red.).

Zastával som aj funkcie v politických a spoločenských organizáciach: tri roky som bol členom Okresného výboru PZRS v Novom Targu a patrím, spolu s inými krajánmi, aj k zakladateľom našej stranicej organizácie v

Kr. Ján Kovalík, predseda KOV KSČaS na Orave, člen ÚV KSČaS

Dolnej Zubriči. Tuna som bol tri roky pokladníkom urbára a tri roky jeho predsedom, štyri roky som bol členom národného výboru, ako aj štyri roky členom Okresného národného výboru v Novom Targu.

Prvá obvodná klubovňa nášho Spolku v Jablonke vznikla v roku 1951 v dome krajana Alojza Grelu a viedla ju jeho dcéra, krajanka Margita Grellová. Potom krátku dobu bola klubovňa u krajana Piroška a od roku 1957 u krajana Paniaka. Po preťahovaní obvodnej klubovne na jej terajšie miesto, u krajana J. Paniaka zostali evidenčné knihy a iné dokumenty obvodného výboru. Bolo by žiaduce, keby ich ústredný výbor vyžadal pre ústredný archív v Krakove. Tak isto je žiaduce, aby ústredný výbor sa vynasnížil pozdvihnut organizačnú a kultúrnu prácu na Orave, ktorá naposledy ochabla.

Keď som zastával funkciu predsedu OV, urobili sme pekný kus práce, predovšetkým na úseku rozvoja školstva so slovenským vyučovacím jazykom vo všetkých obciach obývaných našimi krajánmi. Nadviazali sme aj styky s Maticou slovenskou a Československým ústavom zahraničným, ktoré o. i. pozvali krajanské deti na šestnásť denný rekreačný zájazd do Prahy, Bratislavu a do Bojnej v Topoľčianskom okrese, kde deti boli okolo štyri týždne. Zájazd sa konal v júni a v júli roku 1949 a zúčastnili sa ho krajanské deti z Oravy a Spiša. Presne sa už nepamäťam na ich počet, ale od nás z Oravy išlo okolo 100, lebo zo samej Dolnej Zubriče ich bolo okolo 30. Na rodičovskej schôdzi v Jablonke krajania zvolili kr. E. Gribáča a mňa, aby sme sa starali o deti počas pobytu v republike.

O tom, aké pohnuté boli vtedy časy, svedčia aj klebety, ktoré vznikli u nás okolo zájazdu. Povrávalo sa, aby rodičia neposielali deti na zájazd, lebo bude vojna alebo ich postihne iné neštastie. Následkom týchto klebet z výše 200 detí prihlásených na zájazd odišlo do ČSR o niečo menej. Klebety sa však šírili pomaly a do Zubriče, Veľkej Lipnice, Pekelnika a Jablonky prišli až po odchode detí. Keď teda deti odcestovali a mamičky sa dozvedeli o týchto klebetách chodili za mojom manželkou s pláčom, že ich deti sa nevrátili zo zájazdu. Moja žena im vysvetlovala, že to nemôže byť pravda, lebo ja som išiel s deťmi a budem sa o ne staráť, ako o vlastné. Mamičky sa trochu upokojili, ale ich skutočná radosť nastala až vtedy, keď začali dostávať listy od svojich detí, ktoré sa chváli, že sa majú veľmi dobré a majú mnoho zaujímavých zážitkov. Bol to najlepší dôkaz proti nezmyselným klebetám. Iba rodičia tých detí, ktoré ostali doma, lutovali, že uverili výmyslom.

Veľkou udalosťou pre nás na Orave bol príchod — na pozvanie ÚV Spoločnosti — prvého 80-členného divadelného súboru zo Slovenska, býv. Armádneho divadla z Martina, ktoré v

dňoch 14.—16. augusta 1959, v prírode Oravy a Spiša predviedlo drámu Jánošík. O tom, aký veľký bol záujem krajánov svedčí aj to, že ja osobne som predal 3200 vstupeniek po 5 zl a 450 po 2 zl. Aj keď počasie nám neprialo, u nás v Jablonke a vo Vyšných Lapšoch na Spiši tisíce zmoknutých ľudí v prúdoch dažďa so záujmom sledovali celé tri hodiny osudy ľudového hrdinu Jánošíka a vrelým potleskom odmenovali dobrú hru tak isto premožených hercov. Tri predstavenia vielo výše 12 000 divákov.

Podnes si krajania spomínajú aj na iné dôležité podujatia v našom krajanskom hnutí. Patria k nim predovšetkým výstavy ľudovej tvorivosti, organizované ministerstvom kultúry a rásou Spoločnosťou, ako aj účasť našich súborov v prehliadkach národnostných súborov, organizovaných ministerstvom kultúry vo Varšave a Krakove. Nezabudnuteľné dojmy sme si odnesli až z našej účasti vo výstavbe Varšavy v septembri roku 1960. V tuto septembrovú nedelu prišlo nás do hlavného mesta 120 krajaniek a krajánov z Oravy, Sniša a českých stredísk. Tak isto dôležitý význam pre našu krajanskú prácu mali výstavy našich krajanských výtvarných umelcov — kovotepektva, maliarstva, sochárstva a grafiky, organizované vo Varšave za spoluúčasti Spoločnosti priateľov krásnych umení a Zväzu výtvarných umelcov, putovné výstavy slovenskej keramiky a českého skla, organizované Spoločnosťou vo Varšave. Krakove. Novom Targu Kudove a inde. K týmto podujatiam patria aj veľkolepé oslavu 25. výročia ľudového Polska, ktoré zorganizovala naša Spoločnosť pod Nedeckým hradom v spolupráci s Okresným výborom Polskej zjednotenej robotníckej strany v Novom Targu.

Pomocou pre pestovanie slovenčiny medzi krajánmi boli jazykové kurzy pre dospelých, ktoré organizovala Spoločnosť za pomoc učiteľov na Orave a Spiši. Zasa pomocou pre rozvoj nášho kultúrneho hnutia boli kurzy pre organizátorov, vedúcich a sólistov folklórnych a divadelných súborov, organizované v Krakove ministerstvom kultúry a Spoločnosťou.

Podľa nás v našich domácnostiach máme úžitok z kurzov varenia a pečenia, ako aj strihu a šitia, ktoré masovo organizovala Spoločnosť pre naše krajanky za pomoc inštruktoriek Ligy žien z Nového Targu. Výsledkom týchto kurzov bolo aj založenie krúžkov viedieckých gazzdiniek na našich obciach, ktoré pôsobia podnebie.

Keď už pišem o kurzoch, chcem spomenúť aj nás podiel na likvidácii negramotnosti u nás, v Dolnej Zubriči. V roku 1950 sme sa na výbere našej miestnej skupiny uzniesli, že prispejme k likvidácii negramotnosti v našej dedinke. A to sa nám aj podarilo. Na vyučovanie sa prihlásilo 9 žien a 21 mužov. Vyučovali učiteľia zo Slovenska A. Papáček a A. Čambalová z Hornej Zubriče trikrát do týždňa v hasičskom dome v Dolnej Zubriči. Obaja z krajánom E. Kottom sú ochotne pomáhali týmto učiteľom a to tak, že sme dávali pozor, aby nikto cudzí nevošiel do miestnosti, v ktorej sa vyučovalo. Bolo to dôležité preto, že negramotní sa veľmi hanbili, vedľa toho boli dosiveli, muži, gazdini a naši sa aj mladenci a slečny. Ale najhlavnejšie bolo to, že sa naučili čítať a písat.

Keď spomínam významné udalosti v našom krajanskom hnutí, nemôžem nespomenúť radosť, s akou krajania uvítali prvé číslo svojho krajanského časopisu Život. Netrpezivo čakali na druhé číslo, potom ďalšie a tak je to dodnes. Mnohým krajánom Život poradil a pomohol v rôznych ťažkostach, dobré pozná naše potreby. Plne využívali to, čo pre nás robí a čo nám radi. V našom Živote si každá krajanka, kraján, ba aj deti najdú niečo pre seba. Je to samozrejme veľmi dôležité, ale podľa mňa najdôležitejším poslaním Života je pestovanie materinské reči. Život plní dôležitú organizáciu a kultúrnu úlohu v našom krajanskom hnutí. Nikto z nás si nevie ani len predstaviť prácu Spoločnosti bez redakcie Života. Akou dôverou sa te ī Život medzi krajánmi možno pozorovať počas krajanských schôdzí. Keď krajania vedia, že na schôdzku prídu z redakcie, účasť je oveľa vyššia ako priemerne. Všetci krajania želajú svojmu časopisu vela ďalších úspechov do budúcnosti. Všetci želajú celému redakčnému kolektívu a najmä šéfredaktori Čadmeovi Chalupeovi vela zdravia, šťastia a slnka v osobnom živote. Zo srdca Vám ďakujeme za prácu medzi

Ked' spomínam tridsať rokov pôsobnosti našej Spoločnosti musím na tomto mieste, v mene našich krajánov, vyjadriť vďaku strane. Veď v priebehu týchto rokov sa aj naša dedina, Dolná Zubrica zmenila na nepoznanie. Máme krásnu asfaltovú cestu, novú školu tišicoročia, kultúrny dom, regulovaný potok a na ňom tri mosty. Veľmi dôležité je aj to, že dnes nie je nádza o prácu, ludia zarábajú a žijú stále lepšie. Na našich oravských dedinkách vyrástajú krásne moderné domy, ľudia sú dobре oblečení, mnohí už majú vlastné poľnohospodárske stroje, bá dokonca aj traktory. Nielen na našej dedinke, ale na celej Orave už roky máme elektrické svetlo. Toto všetko sa budovalo a realizovalo pod vedením Polskej zjednotenej robotníckej strany. Aj rozvoj našej Spoločnosti, ktorá pôsobí už tridsať rokov a dnes oslavuje svoje jubileum, vďačíme internacionálnej politike strany a orgánov ľudovej moci.

Pri príležnosti 30. výročia Spoločnosti zdrevíme nás Ústredný výbor KSČaS a všetkým želáme vela úspechov v ďalšej práci medzi nami. Srdečne pozdravujeme všetky krajanky a krajánov, staršiu a mladšiu mládež z Oravy. Vrely pozdrav posielame všetkym krajandom-odbojárom, tým ktorí bojovali v SNP a na iných bojskách za oslobodenie našich národov, za náš dnešok a našu budúlosť. Nás oravský Kultúrno-organizačný výbor zdraví tiež všetkých učiteľov, ktorí učia našu mládež slovenčinu. Všetkých krajánov v celom Polsku srdečne pozdravujeme, ako aj tých všetkých, ktorí s nami spolupracujú a nám pomáhajú.

Na koniec mojej výpovede by som chcel poďakovať našej malej trinásťročnej krajanke — Drezine Vengriňovej, ktorej som poväčšine diktoval tento list, a ktorá mi tým veľmi pomohla.

FALŠTÍN ODPOVEDÁ JOZEF NÁLEPKA

člen Spoločnosti od roku 1947, predsedá MS KSČaS, člen KOV na Spiši.

Naša miestna skupina vo Falštine má dnes 37 členov, žiaľ v porovnaní s inými miestnymi skupinami, zvláštnu kultúrnu činnosť nevyvájame, avšak poďielame sa na celokrajanských práciach u nás, na Spiši. Bolo by však žiaduce, keby k nám častejšie prichádzali súbori z iných miestnych skupín na Spiši a aby KOV premietal filmy. Tak isto je nevyhnutné zariadiť našu klubovňu.

Pri príležnosti nášho jubilea želám v mene celého výboru miestnej skupiny našim krajankám a krajánom z Falština vela zdravia a šťastia v súkromnom živote a radosť z práce v prospech našej miestnej skupiny. Také isté blažozelania adresujem všetkým členkám a členom našej krajanskej organizácie v Polsku.

PREDSEDNÍCTVO ÚV KSČaS V JABLONKE

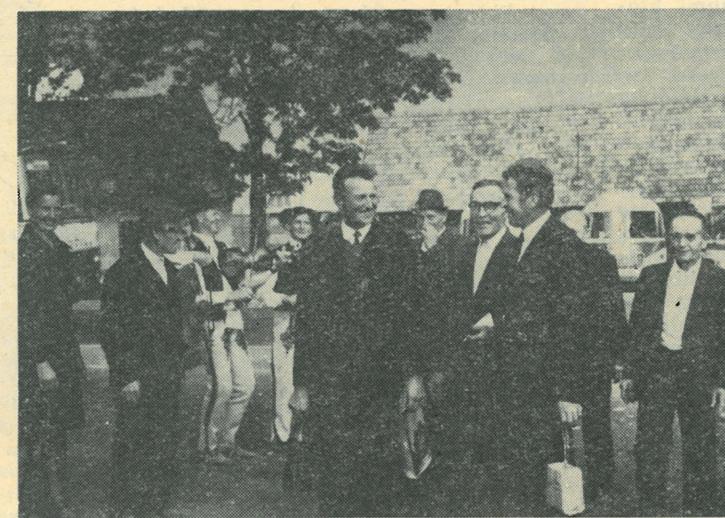
V klubovni miestnej skupiny KSČaS v Jablonke sa dňa 4. septembra t.r. konala spoločná porada predsedníctva Ústredného výboru Spoločnosti a Kultúrno-organizačného výboru na Orave.

Na porade sa rokovalo o realizácii programu kultúrnych podujatí v prvom polroku a boli zhodnotené prípravné práce k ústredným oslavám 30. výročia KSČaS. Keďže diskusia o týchto otázkach a najmä o prípravách k jubilejným oslavám bola veľmi podrobňa a zabraľa veľa času, nestihlo sa prerokovať kultúrno-organizačné záležitosti KOV a miestnych skupín na Orave, ktoré boli naplánované. Bolo rozhodnuté, že záležitosťiam KOV na Orave bude venované spoločné zasadnutie po jubilejných oslavách.

Po porade, v budove hasišskej remízy v Jablonke, sa konalo vystúpenie ľudovej kapely Vengrínovcov z MS KSČaS v Pravarovke a det- ského súboru z privarovskej školy, ktoré diváci odmenili vrelym potleskom. V rámci tohto programu vystúpil ľudový rozprávateľ krajana František Živiol z MS Spoločnosti z Malej Lipnice.

Na našich snímkach: kapela Vengrínovcov a záber zo stretnutia predsedu ÚV s krajanimi z Oravy a Spiša pred kultúrnym programom.

(A.A.)

Naša miestna skupina v Nedeci dôstojne oslávila 30. výročie existencie Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

Na slávnosť prišli početné krajanky a krajania z našej obce, ako aj hostia, medzi nimi predsedu KOV KSČaS na Spiši kr. František Kurnát. Všetkých privítal podpredseda našej miestnej skupiny KSČaS krajana Jozef Gronský.

Náš folklórny súbor, ktorý vede režisérka, krajanka Žofia Bogačíková, pripravil na túto slávnosť zvláštny program, ktorý si účastníci slávností so záujmom pozreli. Okrem toho vystupoval aj súbor piesni a tanec, ako aj detský súbor. Krajanky, krajania a hostia odmenili vystúpenia súborov vrelym potleskom a podakovali vedeniu miestnej skupiny, ako aj súborom za príjemný zážitok. Sme radi, že práve naša miestna skupina v Nedeci, ako prvá v Spoločnosti zahájila oslavu tridsaťročia našej krajanskej organizácie. Iba ľutujeme, že na našu slávnosť neprišiel nikto z Ústredného výboru KSČaS(?)

MICHAL KUŽEL

KREMPACHY

V rámci kultúrnej družby Krempachy navštívila ok. 40-členná skupina hudobníkov a sprevádzajúcich osôb z Trstenej. Počas návštevy dychový orchester, ktorého vedúcim je Dušan Rybár, dal v Obecnom kultúrnom dome celovečerný koncert, na ktorom sa zabávali početní krajania z Krempach a hostia. Hru hudobníkov odmenili zhromaždením vrelym potleskom. Naši milí hostia sa živo zaujímali o kultúrnu pôsobnosť našej Spoločnosti, ktorá tento rok oslavuje tridsaťročné jubileum svojej existencie, a navrhovali rozšíriť vzájomnú spoluprácu a kultúrnu výmenu. Zástupcovia Trstenej odovzdali krempašskej dychovke pozvanku na návstevu mesta a jeho okolia.

V Krempachoch sa konal v lete siedmy ročník volejbalového turnaja o Pútnový pohár Spiša. Zo siedmich pozvaných mužstiev sa turnaja zúčastnili len tri, ktoré už tradične súťažia o prvé miesto. Boli to LZS z Krempach a Durštinu, ako aj Slavoj Spišská Bela, s ktorým krem- pašskí športoveci udržujú spoluprácu a športovú výmenu už niekoľko rokov.

Urovení turnaja bola vysoká a zápasy veľmi zaujímavé. Bojovalo sa tvrdzo ale čestne. A keďže aj počasie nám prialo na turnaj sa prišlo pozrieť veľa milovníkov športu, ktorí burlivo povzbudzovali bojujúce celky. Vítazom turnaja sa stalo družstvo LZS Spiš-Krempachy, druhé miesto obsadil LZS Durštin a tretie — Slavoj Spišská Bela.

Milým momentom na tur-

výborom v Sp. Belej odovzdal predseda MNV s. Majerčák.

Na záver turnaja, počas spoločnej besedy sa diskutovalo o rozšírení spolupráce tak v oblasti športu, ako aj kultúry. Ide o.i. o výmenu folklórnych súborov, divadelných krúžkov, súborov modernej hudby a dychoviek. Treba o tom pouvažovať a pustiť sa do práce.

Niekolko týždňov pred spomínaným podujatím sa v Krempachoch konal iný turnaj o pohár venovaný Jožefom a Valentom Surmoveami, bývalými členmi krempašského volejbalového družstva, ktorí teraz žijú v Spojených štátach. Zvíťazili volejbalisti z Krempach pred družtvami LZS Durštin a LZS Jurgo.

FRANTIŠEK PACIGA

Slovenské náhrobky na cintoríne v Podvuku.

SNÍMKA: A.A.

LODŽ V ROCE 1912

Predkové týchto Čechů se usadili ve vesnici Zelov v laském okrese několik mil od Lodže. Část z nich se přestěhovala do Žyrardowa. Zdejší Češi jsou lidé chudobní, ale většinou velmi poctiví." Tolik Průvodce. Mohli bychom ještě dodat, že v meziválečných letech bydlelo v Lodži mnoho Čechů, mistrů v tkalcovnách a přádelnách, a také remeslníků. Některí měli obchody s textilním zbožím, jiní zaměstnávali tkalce, pracující po domácku (vyráběli hlavně sypkovinu na peřiny). Ta výroba měla mnoho společného se Zelovem, kde byla pracovní síla lacinější a méně uvědomělá.

V meziválečném oddobí se česká mládež začala vzdělávat na techniky, úředníky, advokáty, lékaře a kněze. Byl to nepopiratelný společenský vzestup, i když z hospodářských důvodů velmi pomalý.

Z dalších stránek Průvodce vyplývá, že polských obecných škol bylo v Lodži v roce 1912 33, 2 ruské, 20 německých a 11 židovských. Působily tu v té době 4 státní (ruské) střední školy a 36 soukromých, z toho 3 koeducační.

V roce 1907 vznikla v Lodži odböcka Polské společnosti esperantistů. (Ještě dnes je v ul. Zamenhofa pamětní deska na domu, kde se narodil tvůrce esperanta).

Když už mluvíme o názvech ulic, dnešní ul. Przybyszewského, předválečná Na Piątkowského, dostala za I. světové války od Němců název Böhmischa Linie, čili Česká. Ale nejsme si jist, zda právě tam bydlelo nejvíce Čechů.

V roce 1907 bylo založeno lodžské oddelení Polské vlastivědné společnosti, čili před 70 lety vzniklo cosi jako PTTK.

Prvními lodžskými novinami byly německé Lodzer Zeitung. Bohužel Průvodce neudává, kdy začaly vycházet. Teprve v roce 1894 vysel Dziennik Łódzki a v roce 1898 Rozwój.

V roce 1912 vycházely 3 polské deníky, 3 německé a 1 židovský. Kromě toho jeden měsíčník polský, 2 německé a jeden český — Česko-ruské listy.

Průvodce informuje, že kromě mnoha branžovních odborových svazů (existoval tu dokonce svaz průmyslníků), společnosti a sdružení o různých stanovách a programech tu v roce 1912 existovaly i 3 české: Česká beseda, Český spolek Betanie a Český spolek Jednota. Mimochodem řečeno, vím, že Česká beseda působila i v meziválečném období, měla českou knihovnu a sbor, a jakousi klubovnu.

Po poslední válce v paděsátych letech jsem viděl v Lodži v Piotrkowské ulici v okolí ul. 9 Marca dům, na němž byl ve výši prvního poschodi český nápis Betanie. Při novém omítání průčeli nápis zmizel. Byl to dům č. 271, 273 nebo 275.

Na záver bych chtěl připomenout, že v meziválečných letech byl v Lodži československý konzulát. Čestným konzulem byl pan Pavel Hájek, představitel firmy Tatra v Polsku. Na počátku války vydal výzvu k Čechům žijícím v Polsku, aby vytvořili legii proti hitlerovcům. Válečný chaos však znemožnil uskutečnění tohoto vlasteneckého úmyslu.

BN

„Sladká kampaň“ trvá. Jerzy Konarski z Drzewic Nowých v Skierniewickom vojvodstve dospeloval takéto „ukázkové“ kusy cukrovej repy.

FOTO: CAF — KŁOS

REPNÁ KAMPAŇ

Október — december je obdobím repnej žatvy. Je to vhodná príležitosť, aby na našej polnohospodárskej stránke napísat pár slov o cukrovej repe, cukrovaroch a samom cukre.

Trstinové cukrovarnictvo sa datuje od staroveku a repné cukrovarnictvo sa začalo vlastne iba na rozhraní 18. a 19. storočia. Možnosť získavania cukru z repy objavil berlínsky vedec Sigismund Marggraf, ktorý konštatoval, že plnohodnotný cukor sa nachádza aj v krémnej repe. Avšak iba o 50 rokov neskôr pripomeral o tomto objave sam cisár Napoleon, ktorý napísal učebnicu o pestovaní cukrovej repy. A tak sa to začalo. Sladká lahôdka, predtým drahšia ako mnohé iné zriedkavej rarity, zvaná „kráľovskou pochúťkou“ sa zovšeobecnila. Prvá na svete cukrovár na spracovanie cukrovej repy bol vybudovaný na polskom území v roku 1826 v Konaroch na Dolnom Slezsku. V súčasnosti je v Polsku okolo 80 cukrovárov, ktoré teraz pracujú naplno, a vo svete sme známi ako dodávateľia kompletných cukrovarov a cukrovarských zariadení. Polsko je na štvrtom mieste v Európe v produkcii cukru.

Cukrová repa pochádza od obyčajnej repy. Je najmladším druhom, aké sa vynutili cez stáročia. Má kuželovitý koreň a obsahuje priemerne okolo 20% cukru. Lístie, repné skroky vyslané rezky a melasa sú dobrými krmivami. Cukrová repa má rada úrodnú, prstovú pôdu. Priemerná úroda je 350—400 g z hektára, podobná je tiež úroda lístia. V produkcií cukrovej re-

py sa speje k pestovaniu repy s vysokým obsahom cukru a zvyšovaniu hmotnosti. Pre rolníkov je to rentabilná rastlina, hoci este stále si vyžaduje veľa práce. V súčasnosti sa robia pokusy s novými druhami, ktoré môžu mať veľký význam pre zjednodušenie pestovania, napr. bez pretrhávania a plečkovania.

Kolko cukru vyrábame? V roku 1976 cukrovarský priemysel vyrobil 1,63 mil. ton bieleho cukru. Dáva nám to miesto v druhej desiatke výrobcov cukru vo svete. V potravinárskom programe sformulovanom na XV. pléne ÚV PZRS v októbri roku 1974 sa konštatuje, že v roku 1980 sa bude v Polsku vyrábať 2,2 mil. ton a koncom ďalšej päťročnice 2,5 — 2,7 mil. ton. V rokoch 1960—76 sme predávali do cudziny 200—400 tis. ton cukru ročne. Je to 1—2 percenta vo svetovom exporte.

Aká je u nás spotreba cukru? Spotreba cukru v našej krajine dosiahla úroveň najbohatších krajín na svete. Statistický občan spotrebuje 43 kg ročne. Teda sladká lahôdka je populárna, hoci odborníci od výživy volajú na poplach. A nepišeme to vôleb pre situáciu na trhu a ešte stále existujúce listky na cukor po starých cennách. Je to totiž fakt, že cukor škodí. Ako požívateľ, podobne ako alkohol a tabak, používaný v nadmernom množstve, môže byť pre organizmus smrtelne nebezpečný. Cukor spôsobuje nadmernú tučnosť, je jednou z príčin infarktov, má škodlivý vplyv na zuby, spôsobuje záhu a žaludčné vredy; nespomíname už iné vedľajšie negatívne následky, ktoré spôsobuje v ľudskom organizme nadmerné množstvo cukru v rôznej podobe.

Na celom svete sa robia pokusy nad vynajdením látky, ktorá nahradí cukor a nebude mať jeho negatívne následky. Najbližšie k úspechu majú Američania a Japonci, ale je ešte príliš skoro, aby sa písalo o ich výsledkoch. Preto jedzme nás cukor striedavo, cukor z tohorčenej úrody cukrovej repy, ktorý aktuálne vyrába nás cukrovarníky priemysel.

MB

NOVEMBER

Je to mesiac tmavých, ochladných a vlhkých dní bez slnka, mesiac opadávania listia zo stromov. Teda v prírode má svoj pôvod jeho názov v poľštine, češtine, slovinčine a ukrajincine. Názov november, ktorý prevzali Slováci a mnohé iné národy, pochádza zo starorímskeho kalendára, v ktorom rok — podobne ako u Grékov — bol lunárny, začína sa v marci a mal 10 mesiacov.

Ludové predpovede počasia hovoria,

že keď padá sneh začiatkom novembra, možno neskôr očakávať veľa snehu v zime; Aké počasie novembrové, také aj marcové; A jsoú-li stromy znova v kvete, pak potrvá zima až do kvetna; Počasie jasné, suché a chladné, znamená miernu zimu; Počne-li zima s vetry poledními, po ktorých se brzy chladný víchr obráti, býva zima kručia; Počne-li se ale s větrem severním, ktorý se pak v polední proměňuje, bývá zima mírná; Mraky na Martina (11.11), znamenajú nestálu zimu; Keď na Všetkých svätých (1.11.), a podľa iných predpovedí na Karola (4.11.), pod kôrou odtrhnutou z buka alebo duba je sucho, bude zima slabá, keď však mokro, zima bude krutá; Sneh, čo na sv. Ondreja (30.11.) spadol, dlho leží, on len od Gregora (12.3.) do potoka teče; Keď na Katarínu (25.11.) stojí hus na ľade, na Vianoce bude stáť na blate; Keď november s dažďom, december obvykle s vetrom.

Podľa stáročinných praností na začiatku mesiaca býva obvykle pekné počasie, okolo 7. možno očakávať dažď a vietor, od 10. ochladenie, mrholenie a snehové prehánky. V polovici mesiaca vyjasnenie a koncom mesiaca mráziky a sneženie.

Už dávno sa vie, že vlastnosti poľby Zeme okolo Slnka majú vplyv nielen na zmeny v množstve svetla a tepla, od ktorých závisí existencia ročných období a všetky meteorologickej javy. Rozhodujú tiež o biologickom rytme života na zemi, o rytme vegetácie rastlín, chovani sa zvierat, živote ľudov.

Vyvolávajú aj prekvapujúce zmeny v ľudskom organizme. V lete organizmus funguje celkom inakšie, ako v zime. V lete ľudské srdce bije rýchlosť — lebo musí využívať rast teplovo tela počas horúcich dní. Aj násen závisí od ročného obdobia, v lete je ľahši ako v zime. V lete nám rýchlosť rastu vlasov. So zmenami ročného obdobia sa mení aj vylučovanie endokrinných žliaz, chemické zloženie krvi. Najviac leukocitov máme v krvi v decembri, najmenej v auguste; najviac

infarktov je od januára do apríla, najmenej od júla do decembra, najvyšší krvný tlak je od októbra do marca. Všeobecná premena látok v našom organizme je maximálna v lete a minimálna v zime.

Veda — zvaná chronobiologiou alebo biorytmikou — zaobrájúca sa výskumom vplyvu rytmu ročných období a dokonca dní na život ľudí, obrátila pozornosť aj na fyzický rozvoj detí, ktorý je najrýchlejší na jar a najpočasí malší v zime. Váha novonarodeniatok je najvyššia v júni a v júli, najmenšia od decembra do marca. Najväčší počet počatí detí je v máji a v júni; najvyššia úmrtnosť ľudí od decembra do februára, najnižšia v špičkových letných mesiacoch.

Zmeny tlaku majú vplyv na to, ako sa cítim. Už dávno sa vie, že počet onemocnení na isté choroby sa mení podľa ročného obdobia. Vedci zosta-vujú „kalendáre chorôb“, z ktorých vypĺvajú, že existujú jarné, letné, jesenné a zimné choroby. Na jar sa zväčšuje množstvo fyzických a psychických ochorení, najmä na tuberkulózu. U detí špičkový počet ochorení na čierne kašel je v marci, na osípky v apríli. Teplé jarné dni prinášajú zväčšené množstvo maniakálno-depresívnych psychóz.

Leto je pre zdravie ľudové priaznivejšie ako zima, ale aj prispieva k rozvoju takých chorôb, ako: detská obrna, cholera, červienka a hnačka u detí. S rytmom ročných období je spojená senná nádcha v období kvitnutia stromov a trávy.

Jeseň sa všeobecne považuje za najzdravšie ročné obdobie pre ľudové. Zasa zimné mesiace v našom podnebí sa charakterizujú najväčším počtom ochorení vôbec a najvyššou úmrtnosťou. Podľa štatistických údajov najväčší počet úmrtí je vo februári. Dokazujú aj, že úmrtnosť v tomto čase sa týka predovšetkým detí mladších ako dva roky a starých ľudí, vyššie sedemdesiatročných. Zasa v skupine ľudí 30 až 35-ročných, štatistiky neukazujú väčšie odchylky podľa ročných období.

Zvláštnou oblastou, na ktorú veda obrátila pozornosť, je vplyv ročných období na počet narodení detí ako aj závislosť inteligencie a schopnosti dieťaťa od mesiaca jeho narodenia. Prejavujú sa tu isté pravidelnosti, ktoré veda ešte nevyriešila. Vysúvajú sa iba hypotézy. Napr. prof. E. Huntington z Yalskej univerzity v USA v uverejnenej svojho času práci o čase narodenia a jeho vplyve na schopnosti ľudového vývoja na zdrobnosť ľudového, vyjadril hypotézu, že deti narodené v januári, februári a marci sú najpočetnejšou skupinou, ale v testoch na inteligenciu získavajú 2—3 body menej, ako deti pochádzajúce z menej početnej skupiny, narodené v máji alebo v júni. Sú to zaujímavé výskumy, ale v terajšom stave rozvoja tejto vedy, musíme na ne hľadiť so značnou rezervou.

ZOZB. MIŠO

Z KALENDÁRA NA — DECEMBER — PROSINEC

V prosinci končí zimná orba. Chlévská mrva se vyváží na pole. Buď se zaoráva nebo ukládá do hranolů.

stroje a náradí čistíme, konzervujeme a na zimu postavíme pod strechu.

V sadech očistíme stromy ze starých vŕtví a vykopeme jámy, do nichž budeme na jaře sázet mladé stromky.

Hlavní pozornost v té době venujeme chovu zvířat.

80 proc. nákladu na výrobu vepřového dobytka tvorí cena krmiva a selete. Proto se vyplácí zajistit si pro potřeby vlastního hospodářství selata vlastního chovu. Vyplácí se rovněž chov selat na prodej. Počet selat od jedné prasnice ročně snížuje náklady na výrobu vepřového jatečného dobytka. Největší a nejlevnější rezervou zvýšení počtu selat od prasnice ročně a snížení nákladu na jedno sele je dosažení častějších vrhů. Nejlepším věkem na odstavení od prasnice je u selat 5 — 6 týdnů. Mezi odstavením selat a následujícím připuštěním prasnice nemá být příliš dlouhá přestávka.

Intenzívni chovné využití prasnic musí byť spojeno s jejich dobrou výživou. Doporučuje se zvýšit krmnú dávku od odstavení selat do následujúceho připuštění a snížit množství krmiva po připuštění. V posledních 2 — 3 týdnech pred vrhem je nutno prasnice znova intenzívnejši krmíť, protože v té dobe se plody nejrychlejši rozvíjají a rostou. V posledních 3 týdnech pred vrhnutím selat se v organisme prasnice hromadí rezervy bôlkoviny, vápna, fosforu, vitamínu a jiných složek i na období, v němž bude živit selata. Od 2 — 3 dnů pred vrhem do 2 dnů po vrhnutí selat se denní dávka krmiv

snižuje na polovinu, čímž se zabrání zánětům venu-mene a komplikacím se zácpou.

Podľa toho, jaká krmiva máme v hospodářství, můžeme prasnice krmíť tradičně bôlkobravami, řepou a zeleným krmivem doplneným jadernými směsemib, nebo krmíť plnými dávkami směsi z ječmenného šrotu, bôlkovinného koncentrátu a sušených zelených krmiv. Prasnice musí dostávať vysoce jakostní krmivo, bohaté vitamíny a minerálnimi solemi. V žiadnom prípade nesmí dostat krmivo zkažené nebo namrzlé. Po vrhnutí selat pojme prasnice vlažnou vodou s pšeničnými otrubami (nebo lnčeným semínkem) s přídavkem soli. Všimneme-li si prvním příznakům zánětu venu-mene nebo zařazení mléka, zavoláme zvěrolékaře, protože každá hodina opoždění léčení přináší velké ztráty selat.

Prasnice krmící selata musí dostávať v krmivu velké množství bôlkovin, minerálních solí a vitamínu. Zdrojem bôlkovin jsou průmyslové směsi, odstredené mléko a koncentrát Provit. Nejlepší je jaderná směs s 50 proc. směsi „L“ a 50 proc. ječmenného šrotu nebo směs z 20—30 proc. Provitu a 80—70 proc. ječmenného šrotu. Přirozeným zdrojem vitamínu jsou v lete zelená krmiva, v zimě červená a žlutá mrkev a dobré seno. Doporučujeme také minerální a vitamínové koncentráty „Suvitan“, „Bovitan“ aj. Selata mají začít sáť co nejdříve.

Selata musí mít od prvních dnů života čistou vodu na pití. Pevnou potravu začnají dostávať v malém množství od druhého týdne, zpočiatku 15—25 g denně praženého ječmenného zrní nebo obilní směsi z poloviny ječmenného a poloviny pšeničného šrotu, drobně umletého. Dávky postup-

ně zvyšujeme a asi po 10 dnech, kdy selata dostávají už asi 100 g krmiva denně, můžeme začít dát jaderné směsi.

Odstavená selata první 3—4 týdny krmíme týžkrát denně dobrým krmivem, ale v nepříliš velkých dávkách. Selata v té době mají růst, ale netučně. Selata váží 15—25 kg mají dostat denně 1,0—1,2 kg jaderné směsi a 0,25—0,5 kg čerstvě parárených bôlkobravor. Po odstavení necháme selata nejméně 10—15 dnů ve stejném kotci s matkou. Nemají být dohromady se selaty z jiných vrhů dříve než za čtrnáct dní.

Chceme-li vypěstovat mnoho zdravých selat, musíme dbát o vhodnou místo a dobrou péči.

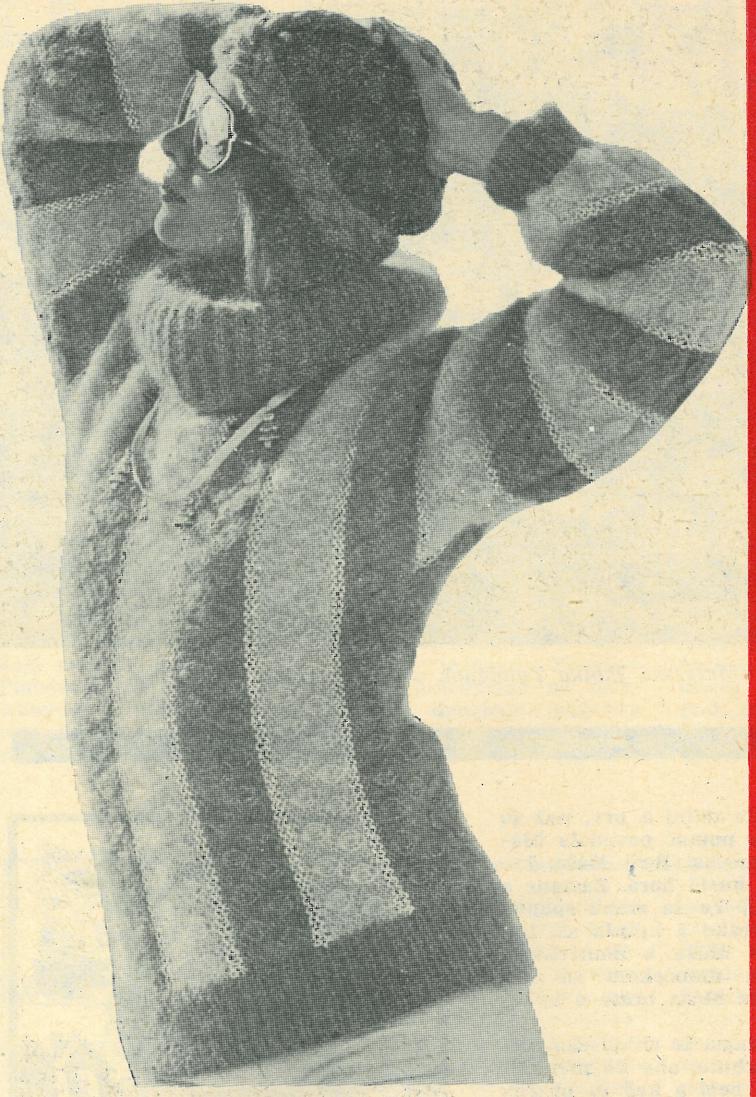
Prasnice má být na výběhu i v zimě za pěkného počasia až do několika dnů před vrhem. Čtrnáct dní před vrhem selata vydězinifikujeme chlév a připravíme suchý, teply kotek.

Selata v prvních dnech života musí mít sucho a teplo, což zajistí infračervený zářič. Po 3—5 dnech očkujeme selata proti anémii Ferrodekem.

Jak jsem se již zmínil, o nákladech na chov prasat rozhoduje do značné míry krmivo. Letos je zvlášť důležité zabránit ztrátám bôlkobravor. Brambory z letošní sklizně se totiž snadno kazi. Ztrátám zabráníme, jestliže bôlkobrory sparíme a silážujeme. Můžeme to udělat ještě teď nebo na jaře, po odkrýti kreschtu. Nejlépe je udělat to hned po sklizni. Brambory můžeme silážovat se zelenými krmivami, mrkví, krmnou řepou nebo senem z motylkvetých rostlin.

Krmným prasatům dáváme krmivo dvakrát denně, každých 12 hodin.

SD

TAKOVÝ JE ŽIVOT

Od určité doby ředitelství kriminální policie v NSR dává při náboru nových kádrů přednost ženám. Praxe totiž ukázala, že ženy se lépe osvědčují v tomto povolání: lépe se orientují, jsou bystré, mají lepší paměť a nedají se — což je důležité — podplácet.

Nedávno Ústav potravin a výživy zjistil, že asi 35 procent žen a zhruba 20 procent mužů u nás víc než třeba. Bohužel, s každým rokem jejich počet vzrůstá. Otázka racionální výživy se u nás stává společenským problémem, protože, jak víme — jezdí do polosyta, pij do polopita — vyjdou ti na plno léta.

Podle údajů OSN člověk, který se dožívá 70 let, urazil pěšky průměrně 100 000 km. Znamená to, že by se dvaapůlkrát mohl projít po celém rovníku. Skeptici však tvrdí, že tato statistika není

směrodatná, protože se na ní podílejí údaje týkající se žen v domácnosti. Ženy totiž při této „přízemní“ práci, tedy nezaměstnané, naběhají přes deset kilometrů denně.

Chilský inženýr Max Rudolf doprovázel sportovním letadlem do nemocnice těhotnou ženu. Když byli ve výšce 3000 m, pasažérka začala rodit. Pohotový pilot stiskl kormidlo koleny a než přistál na letišti, pomohl na svět dítěti. Byl to chlapček a vděčná matka mu dala jméno Max.

Opalená pleť je prý synonymum zdraví, viditelným znamením obcování s přírodou. Poslední výzkumy vlivu opalování na lidské zdraví však tuto teorii nepotvrzují. Naopak. Bylo zjištěno, že pokožka je bariérou, která chrání naš organismus před různými škodlivými sloučeninami, které mohou do těla pronikat z okolí. Některí vědci přímo prohlásují, že mnohahodinový pobyt na pláži na slunci je prostě biologickou sebevraždou.

Z domaceho hrnca

Nové topánky si nikdy neobuvajte v mokrom počasí, lebo podrážka dlhšie vydrží, keď topánky najprv zanosíte v suchom počasí.

Keď prihori ryža, treba hrniec ihneď postaviť na 10 minút do studenej vody. Potom ryžu opatrně vybrať, oddeliť od pripáleniny a dovarit s čerstvou vodou.

Zaschnutý krém na topánky zmäkne, keď doňho priešame niekoľko kvapiek terpentínového oleja.

Zamrznuté potraviny nerozmrazujeme ani v horúcej vode, ani na sporáku. Zelenina, ovocie a vajcia sa opäť rozmrázia po 2–3 hodinách v studenej vode. Zemiaky treba nechať v studenej vode 6–7 hod. a pri varení pridať do vody trochu octu. Mlieko treba po rozmrázení dobre premiešať, aby nemalo vodnatú chuť.

POVEDANÉ – PREČÍTANÉ

Idúc do boja, musíme chcieť zvážiť a vedieť ukázať správnu cestu k vitazstvu.

Menej bombastických fráz — viac prostej, všeobecnej práce!

(V.I. Lenin)

Zmysel života vidím v tvorení a tvorenie je sebestačné a nepozná hranic.

(M. Gorkij)

Všetky myšlienky, ktoré majú ďalekosiahle dôsledky, sú vždy prosté.

(L.N. Tolstoij)

Povedali v poslednej hodine:

Pozrimeže, šampanské! to sme už dávno nemali (A.P. Čechov, keď mu lekár predpísal víno. 1904).

Zbohom priatelia (A.S. Puškin pri pohľade na svoju knižnicu.)

Nechcem ju. Chcem, aby ste ma nechali osamote (Maria Skłodowska — Curie lekárová, ktorá jej prišiel dať utišujúcu injekciu. 1934).

Ešte nezomrel, ale zomrie (Ján Palárik, keď číhal v novinách správu o svojej smrti. 1870)

HUMOR

„Toto je už tretie dievča, s ktorým sa nemôžem oženiť,“ sťažoval sa syn matke. „O každej mi otec povedal, že to je jeho nemanželská dcéra.“

„Ak je to tak, tak sa len pokojne ožen, ved' ani ty nie si jeho syn.“

— Stále bývate v tej tichej záhradnej štvrti?

— Už nie...

— Kam ste sa prestáhovali?

— Nikam. Narodili sa nám trojčencie!

Spytujú sa rodičia svojho syna, ktorý sa vrátil zo školy:

— Kde máš vysvedčenie?
— Požiadal som ho Ferkovi. Chce nastrašiť svojich rodičov!

„Cože, dneska nesnesla žádná slepice vejce, dědo?“

„Inu, nediv se, babičko, vždyť je volná sobota.“

„Co děláte?“ ptá se úředník při vyplňování dotazníku.

„Nic,“ odpovídá tázany.

„Cím se tedy živíte?“

„Chlebem, brambóram, masem. No jako každý jiný.“

Z AMOROVEJ LÚCKY

— V životě nezabudnem na chvíle našej lásky...

— Ani ja drahá, nikdy v životě!

— A napišeš mi, pravda?

— No jasné. Len mi povedz, ako sa voláš... (Tibor Korbell).

Láska sa začína tým, že sa človek cíti osamotený a končí sa tým, že človek túži byť osamotený.

Každý žil toliko, koľko miloval. (L.N. Tolstoij)

Len vďaka láske sa udržuje a napreduje život (I.S. Turgenev)

Žena obvázuje manželovi hlavu, ktorú mu pri hádku pred chvíľou rozbita tažkou vázou, a utešuje ho:

— Vidiš, vidiš, a teraz mi povedz, ale úprimne, čo by si si počal bezo mňa?

Je zaujímavé, koľko mužov s budúcnostou padne do ruk žien s minulostou. (Michelangelo Antonioni)

— A z čej viny ste rozvedená?

— Z manželovej.

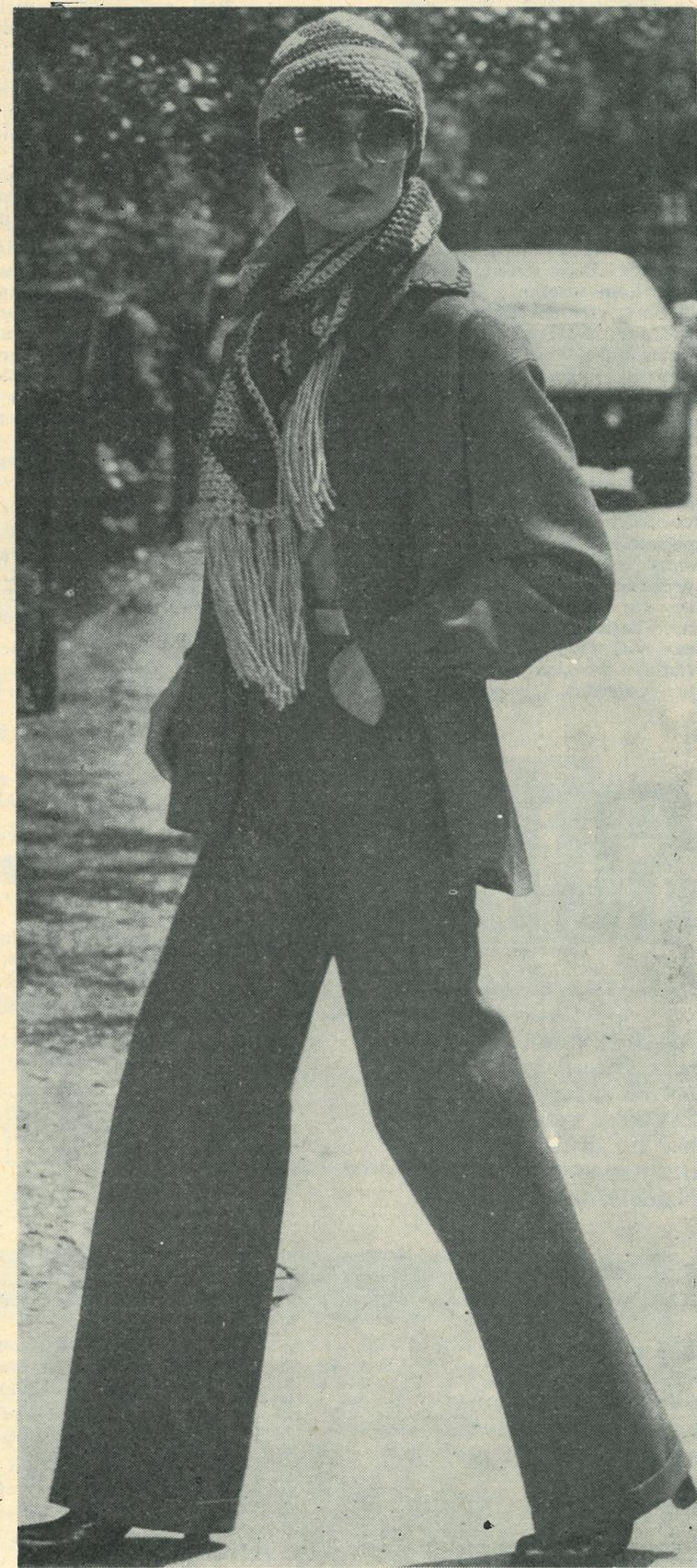
— Naozaj?

— Pravdaže. On podával žalobu.

VÍŠ, ŽE...

Lidské tělo obsahuje 60% nestejnoměrně uložené vody. Např. v tukové tkáni je 20%, v kostech 25%, v játrech 70%, krvi 80% a v mozku 85% v poměru k jejich váze.

Zbývajících 40% váhy lidského těla lze rozčlenit takto: bílkoviny 19%, tuky a tukotvorné látky 15%, minerální látky 5%, uhlovodíky 1%.

mladým mladším najmladším

Vždy, keď siedmy november ukazuje kalendár, ľudom v srdci teplo je síaby vracaťa sa jar. V Rusku v tento slávny deň proletári povstali. Leningradom zaviali revolučné zástavy. Pred zástupmi Lenin stál, on ich viedol k víťazstvu. V ten deň všetky národy vykročili ku štasiu. Vždy, keď siedmy november ukazuje kalendár, v ľudských srdciach vládne mier, zohrieva ich nová jar.

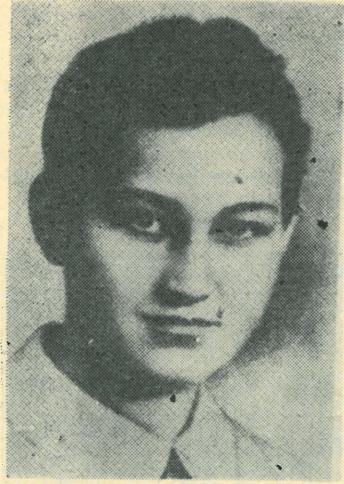

SIEDMY NOVEMBER

Oslávme vo všetkých našich školách 60. výročie Veľkej októbrevej socialistickej revolúcie. A my, najmladší školáci, ktorí sme sa narodili v mieri a pre mier, pošleme srdečné blahoželania svojim sovietskym priateľom a priateľkám.

Materská školka Tyndenok pre deti budovateľov BAM.

ZOJA KOSMODEMJANSKAJA komsomolka, partizánka Veľkej vlasteneckej vojny a hrinka Sovietskeho zväzu, ktorú 30. novembra 1941 umučili nemeckí fašisti. Mala osemnásť rokov. Lúbila svoju láskavú mamu, múdreho otca, mladšieho brata Šuru a svoju veľkú, krásnu sovietsku vlast. Keď zomrela ako hrdinská partizánka, tisice sovietskych vojakov, chlapcov a dievčat prisahalo, že pomstia jej smrť. Aj Zojin brat Šura to prisahal. Padol v boji niekoľko dní pred skončením vojny. Zojina mama obetovala pre víťazstvo mieru a blaho ľudstva do najdrahšie, čo mala: svoje deti.

SÚŤAŽ

PAMÄTAJ, NEZABUDNI!

Ak si už vymyslel, čo pošleš na kresliarsko-opisnú súťaž ŽIVOTA, vypísanú pre mladých čitateľov, nehovor o tom nikomu. Najdôležitejší je nápad!

ZAPAMÄTAJ,
NEZABUDNI NA TO!

Ani na to,
že čas beží.
Snad iní už pracujú
nad svojimi nápadmi. Už
sa stvárnajú ich práce na
súťaž
BOLO TO V ROKU 1977

divé labute

Boli raz jedni rodičia. Mali dcéru Mášenku a syna Vánušku. Raz sa otec s matkou chystali do mesta, aby nákupili, čo rodina potrebuje. Mášenka bola staršia a hoci máma vela pomáhala, rada sa s deťmi hrávala. Vánuška bol mladší. Bolo treba dávať naňho pozor. Keď boli rodičia už vychystaní na cestu, Mášenku zavolali. Mášenka by sa bola rada ešte hrala, ale že bola poslušná, príšla domov.

Rodičia povedali Máši, aby dávala pozor na bráčka Vánušku. Máša posadila brata na trávu pred domčekom a odbehla späť za kamarátkami. Vtom prileteli divé labute, uchytili Vánušku, posadili si ho na krídla a odleteli. Videla Máša, čo sa stalo. Rozbehla sa za labuťami a tu zrazu — v poli stojí pec. Poprosila Máša piecku o pomoc.

— Poradím ti, kde máš bežať, ale mi narúb dreva!

Narúbala Máša dreva a piecka jej poradila, kde má hľadat Vánušku. Beží Máša, beží a tu zrazu — jablon plná červených jablkôk, až sa jej konáre zeme dotýkajú. Poprosila Máša jablon o pomoc a jablon jej poradila, kde má dalej bežať.

— Za to, že som ti poradila, stras zo mňa všetky jablká, lebo ma veľmi ťažia.

Striasla Máša všetky jablká a bežala ďalej.

Beží Máša, beží a tu zrazu — riečka a v nej kameň. Odvalila Máša ka-

meň, riečka tiekla ďalej a prv, než ju Máša poprosila o pomoc povedala Máši, ako nájde bráčka. Beží Máša, beží a tu zrazu — hustá hora. Zastane a nevie kde ďalej. Tu sa zrazu spod kŕika vykotúla ježko a kotúla sa, kotúla, až priviedie Mášu k domčeku u baby Jagy. Pred domčekom sa hrá Vánuška! Schytila Máša brata a hybaj s ním domov!

Zbadala baba-Jaga, že chlapčeka niet i vyhnala divé labute, aby ho priniesli späť. Beží Máša, beží a kde sa obzrie, vidi, že ju divé labute doháňajú. A tu riečka, z ktorej Máša odvalila kameň, veselo zažblinkoce:

— Skryjem ta, Máša i s Vánuškom pod svoj strmý breh, kde ta divé labute neuvidia.

Máša sa podákovala a skryla sa i s Vánuškom pod breh.

Preleteli divé labute daleko za riečku a Máša schytila Vánušku na rúčku a bežala, bežala, až dobehla k jabloni. V tej chvíli ju labute uvideli a leteli im oproti.

— Zachráň nás, jabloňka, zachráň! — zvolala Máša a jabloňka ich v tej chvíli zaclonila halúzkami.

Divé labute preleteli ponad jablon, ale Mášu s Vánuškom nevideli. Zakořúzili a odleteli.

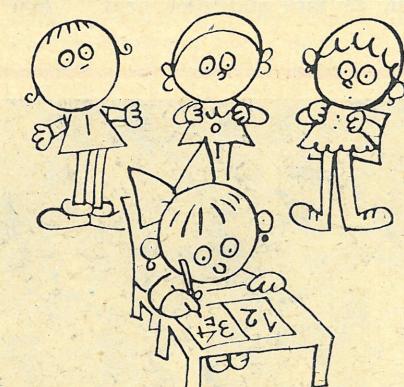
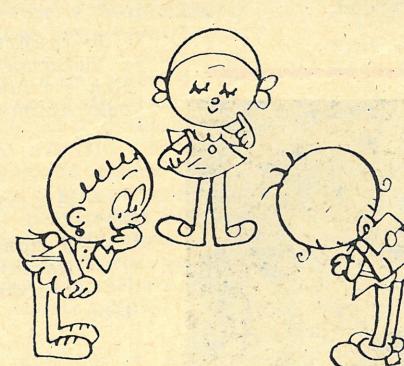
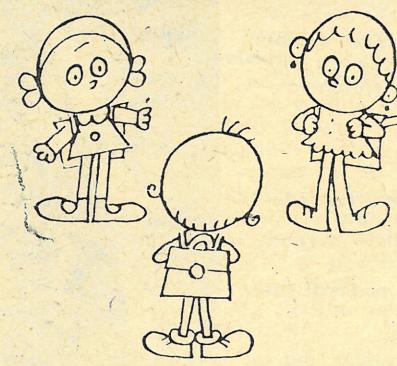
Podákovala sa Mášenka jabloni za pomoc a pustila sa znova bežať. Beží, Vánušku na rukách nesie, už je doma, na neštastie ju však divé labute nazreli, kridlami jej nad samou hlavou trepocú. Lenže tu piecka zavola:

— Skry sa do mňa, Máša i s Vánuškom. Pomohla si ty mne, pomôžem ja tebe!

Vbehla Máša s Vánuškom do pece a pec zavrela dvierka.

Divé labute prileteli k peci, chceli dvierka otvoriť, ale nemohli. Vošli teda do komína, ale ani tak sa do pece nedostali, iba čo si sadzou krídla umazali. Za čas ešte krúžili nad pieckou, vysolávali Mášu a Vánušku sladkým hlasom, ale darmo. Piecka dyierka nevstvorila, kým sa labute nevrátili k bobe-Jage. Potom Mášenka s Vánuškom vyliezli z pece a pekne sa jej za pomoc podákovali.

Chytila Mášenka bráčka za ruku a rozbehli sa domov. Bolože to radosti! Mášenka chytrzo zožriala vodu, umyla Vánušku, pekne ho učesala, posadila sa k nemu. Pribehli k nim aj ostatné deti a všetci sa spolu hrali a spievali „Zlatá brána otvorená.“ Kým sa hru dohrali, vrátili sa aj rodičia z mesta a tu zrazu — zazvonil zvonec a rozprávke je koniec!

Pohádali sa raz Lusa, Kaťa a Lenočka, ktorá z nich bude najlepšou prváčkou. Lusa povedala:

— Ja budem najlepšou prváčkou, pretože mám novú školskú tašku!

— Nie, — vrvá Kaťa, — ja budem najlepšou prváčkou, pretože mám nové šaty!

— Ja, ja, — háda sa s priateľkami Lenočka, — pretože ja mám aj novú

tašku, aj nové šaty, aj nové čižmičky!

Hádali sa, hádali, až sa vybrali k Maši, nech ona povie.

— Je neviem, dievčatá, ktorá bude najlepšou prváčkou, — vrvá Maša. — Nemám teraz čas. Musím sa učiť. Poži-

— Prečo teraz? — sputujú sa dievčatá.

— Aby som nebola najhoršou prváčkou, — povedala Maša a ďalej sa učila počty: 1, 2, 3, 4, 5...

Lusa, Kaťa a Lenočka zahanbené odišli. Už nikdy sa nehádali, ktorá bude najlepšou prváčkou. Radšej sa učila počty.

J. PERMJAK

Obrázky si pekne sami vymaľujte pastelkami!

S
PRAWNIK

Wielu czytelników głównie z Orawy i Spisza zwróciło się do nas z prośbą o szersze przedstawienie postanowienia umowy między Rządem PRL a Rządem CSSR o ułatwieniach w ruchu osobowym obywateli obu Państw podpisanej w Warszawie dnia 20 lipca 1977 (Dz. U. Nr. 26 poz. 108). Odpowiadamy:

Wyżej wymieniona umowa, o czym czytamy w jej wstępie, ma na celu pogłębienie przyjaznych stosunków między narodami obu Państw i ułatwienie obywatelom PRL i CSSR wszelkstronne poznanie osiągnięć budownictwa so-

cialistycznego, historii, kultury, sposobu życia ludności i piękna przyrody drugiego kraju oraz stworzenie najdogodniejszych warunków podrózowania i rozwoju turystyki. Znosi się więc obowiązek posiadania wiz, a oprócz paszportów, wkładek paszportowych, licencji lotniczych i księgi żeglarskich dopuszcza się jako dokument podróży do Czechosłowacji ważny dowód osobisty lub tymczasowy dowód osobisty z odpowiednim wpisem oraz kartą przekroczenia granicy. Osoby małoletnie powinny być wpisane do dokumentu podróży osoby, z którą odbywają podróż.

Trzeba wiedzieć, że obywatele jednego Państwa mogą przebywać na terytorium drugiego państwa przez okres nie przekraczający 30 dni. W uzasad-

nionych przypadkach właściwe organy państowe mogą zezwolić na dłuższy pobyt z tym jednak, że łączny pobyt nie może przekroczyć sześciu miesięcy. Przedłużenie pobytu jest bezpłatne.

W czasie pobytu w Czechosłowacji nie wolno tam wykonywać działalności zarobkowej.

Warto wiedzieć, że obywatele Polscy i Czechosłowacy mogą korzystać ze wspólnej „Drogi Przyjaźni Polsko - Czechosłowackiej” wiodącej grzbietem Karkonoszy, jeżeli posiadają przy sobie ważne dokumenty tożsamości. Również analogicznych zasadach udostępnione zostały dla żeglugi turystycznej i sportowej graniczne odcinki rzek Dunajca i Popradu, z tym że żeglugi może odbywać się od świętu do

zmroku a wysiadanie na brzeg rzeki jest dozwolone tylko w wyznaczonych miejscach, a w innych tylko w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa żeglugi.

Wszyscy muszą przestrzegać obowiązujących w danym kraju przepisów.

Każdy turysta winien posiadać określone minimum środków płatniczych na każdy dzień pobytu. Przy wyjazdach do Czechosłowacji 80 koron dziennie. Należy też bezwzględnie stosować się do obowiązujących przepisów celnych.

Dodajmy, że postanowienia niniejszej umowy nie dotyczą tych obywateli, którzy zamierają się osiedlić na stałe na terytorium Polski lub Czechosłowacji. Osiedlenie takie wymaga odrębnego zezwolenia.

WĘTERYNARZ

PRYSZCZYCA ŚWIŃ

Pryszczyca jest choroba zaraźliwa, rozprzestrzeniająca się bardzo szybko, o wiele szybciej niż inne choroby zaraźliwe. Na pryszczycę zapadają świńie w każdym wieku. Wśród prosiąt — osesków pryszczycę powoduje masewne padnięcie. Przeważnie padają całe mioty. U świń dorosłych i warchlaków, jeśli mają dobre warunki bytowania, pryszczycę przebiega dość łagodnie i zwykle kończy się wyzdrowieniem. Świnie zarażają się pryszczycą najczęściej przez zakażoną karmę, na przykład przez nie gotowane mleko pochodzące od krów chorych na pryszczycę, przez picie zakażonej wody, jak również przez stykanie się zwierząt zdrowych z chorymi. Zarazek może przedostać się do organizmu także przez rany i zadrapania na skórze. Do gospodarstwa zaraza może być przeniesiona przez zwierzęta nowo wprowadzone, które niedawno przechorowały pryszczycę

i są jeszcze nosicielami zarażek, jak również przez człowieka na obuwie i ubranie. Może być przeniesiona również ze słoma, paszą i innymi przedmiotami pochodząymi z gospodarstwa zapowietrzonego. Zwierzęta zakażone, u których nie wystąpiły jeszcze objawy choroby, mogą też przenieść pryszczycę.

Na początku choroby temperatura ciała u świń podnosi się do 41 stopni C. następuje utrata apetytu. Głównym objawem są pęcherze na koronce racic, w szczelinie międzyraciczej oraz na ryju i w jamie ustnej, a przy tym silne ślimaczenie się i ciągłe mlaskanie. U macior karmiących pojawiają się pęcherze na wymieniu. W miejscowościach szybko pękających pęcherzy powstają ubityki. Po pęknieniu większość pęcherzy temperatury ciała zwykle opada. Powstawanie wrzodów na koronce i w szczelinie międzyraciczej powoduje kulawiznę. Jeśli rany w okolicy racic są duże, świnie leżą i nie wstają nawet do jedzenia. Zaniedbanie leczenia może doprowadzić do spadania puszk rogowej racic. W wypadku wystąpienia pryszczycy należy natychmiast zawiadomić

zakład leczniczy dla zwierząt, urząd gminny lub M.O. Jak najszybsze zgłoszenie objawów wzbudzających podejrzenie o pryszczycę ma bardzo ważne znaczenie w zwalczaniu tej zarazy. Zgłoszenie takie pozwoli służbie weterynaryjnej zapobiec padnięciom zwierząt i umiejscowić zarazę.

Z chwilą zauważenia objawów pryszczycy i dokonania zgłoszenia, należy wszystkie zwierzęta gospodarskie zamknąć w pomieszczeniach (także drób i psy). Do zagrody i na pastwisku nie wolno wpuścić obcych osób. Zarządzenia wydane przez lekarza muszą być dokładne wykonane, gdyż w ten sposób można zabezpieczyć pobliskie gospodarstwa przed pryszczycą. Zagrodę, w której stwierdzono pryszczycę, uznaje się za zapowietrzoną. Wywożenie, wynoszenie i wypuszczenie zwierząt z zapowietrzonej zagrody jest zabronione. Drób choć sam nie choruje na pryszczycę, może przenosić zarazki do innych gospodarstw. Również i psy mogą przenosić chorobę. Zwalczanie pryszczycy ma wielkie znaczenie dla hodowli, gdyż choroba ta powoduje śmierć bydła i

świn w całych gromadach. W przebiegających typowo przypadkach łagodnych leczenie można ograniczyć do lagodzenia stanów zapalnych po pęknietych pęcherzykach. Pomyślny przebieg choroby zależy od spokoju, czystości i dobrych warunków bytowania. Przy schorzeniu jamy ustnej nie podaje się szorstkiej i twardej karmy lecz tylko świeże zielonki, kleik z maki lub otrąb, gotowane ziemniaki. Jamę ustną przemywia się słabym roztworem nadmanganianu potasu. Racice wymagają większej troski. Ściółka musi być sucha i łatwo wchłaniająca wilgoć (torf, trociny). Chole racice przemywia się roztworem odkażającym a ubytki pokrywa się maścią cynkową. Powstałe owrzodenia należy przysypywać zasypkami przysuszającymi, jak sproszkowany węgiel drzewny, Linomag itp. Jeżeli pryszczycę ma przebieg złośliwy, to od początku choroby, a szczególnie między 5–7 dniem choroby, należy zwracać uwagę na pracę serca, aby w porę rozpoznać pierwsze objawy zapalenia mięsnego sercowego.

HENRYK MĄCZKA

ZUZKA

PARENÁ BARANINA

Rozpočet: 600 g baraniny bez kosti, sol, mleté čierne korení, 6 zrniek čierneho korenia, 60 g údenej

slaniny, 40 g mrkv, 30 g petrželenu, 40 g cibule, 1 bobkový list, 400 g zemia-

kov. Kus baraniny bez kosti umyjeme, posolime a okorenime. Do kastróla dáme plátky slaniny, pokrájanú cibulu, mrkvu a petrželen, celé korenie, bobkový list, pridáme mäso, trochu podlejeme vodou a všetko na mäkkou uparime do zlata. Očistené zemiaky pokráj-

me po dĺžke, pridáme k mäsu, posolime a prikryté v rúre uparime na mäkkoo. Mäso pokrájame, položíme na misu, dookola poukladáme zemiaky a polejeme šťavou.

BARANI REZEŇ

Rozpočet: 800 g baranieho mäsa zo stehna, sol, 80 g bravčovej masti, 30 g cesnaku.

Odblanené baranie mäso pokrájame na rezne, ktoré naklepeme a posolíme. Na rozpálenej masti ich z oboch strán opečieme; pri opečaní ich posypeme posukaným cesnakom. Opečené kladieme na misu. Z výpeku odlejeme prebytočnú mast, podlejeme vývarom, dobre povaríme a šťavou polejeme rezne. Pôdavame s varenými zemiakmi.

PSYCHO-
ZÁBAVA

MENO VEŠTÍ

CECILIA — jasne, dobrorude, prosté a úprimné meno. Tmavá blondinka, niekedy s gaštanovými vlasmi, nízkej bud strednej postavy. Má veľké, sivé alebo zelenkavé oči a dosť často zaoblenú postavu. Pochádza z početnejšej rodiny a je obyčajne najmladším dieťaťom buď jedináčkom medzi bratmi. Má okrúhlú tvár, vlasy rovné, priemerný nos. Od detstva musí pracovať, ale svoj osud znáša trpezliivo a pokojne, často sa smeje a vzbudzuje smiech aj iných. Od skorej mladosti býva dobrú gazdinou. Dôverčivá voči všetkým, niekedy dosť ľahko prežíva svoju prvú lásku a občas aj nepríliš vydané manželstvo. Niekedy sa rovadzí a druhýkrát sa už vydáva dobre a štastne. Máva 1–2 deti, obyčajne dcéry. Nie je príliš ambiciozna, učí sa priemerne. Najčastejšie pracuje ako robotníčka v továrnach, predavačka, rolnička, vychovávateľka v materskej škole, a pod. Na každom pracovisku sa však cíti ako ryba vo vode. Nadriadeni, zákazníci, priatelia a prialky ju majú veľmi radi.

Vede veľkú, dosť rušnú domácnosť a starostlivo udržuje všetky rodinné zväzky. Vari chutne a bohatu. Jej polievka môže stačiť za celý obed. Jej manžel je dobrý, plný pohody, usmiaty. Býva prostoduchý, úprimný, verný manželke; priam zbožňuje deti. Podobne ako manželka, je domasedom. Obaja sa snažia zaistiť svojim detom vyššie vzdelanie. Avšak deti, hoci dobre vychované a poslušné, bránia sa pred prílišnou starostlivosťou a pomerne skoro sa osamostatňujú, samozrejme v dobrém zmysle. Dcéra sa pomerne rýchlo vydáva a syn žení — často už počas štúdií — obaja spravidla štastne. Prospieva tomu milé rodinné ovzdušie, v akom boli vychovaní.

TADMIR

snár

VERITE SNOM? NIE? ANI MY NEVERIME, ALE PREDSA KAŽDÝ Z NÁS SA NIEKEDY POZRIE DO SNÁRA, AJ KEĎ TO POKLADÁ ZA PRESDUDOK NAŠICH BABIČIEK. OSTATNE, VED JE TO IBA ZÁBAVA. TAK TEDA, KEĎ SA VÁM SNÍVA:

Šíp, videt ho — očakávaj neprijemnosti — byt nim zasiahnutý — fažké sklamanie — hodiť alebo vystrelí — vynutiť si úspech
Školské deti — život plný práce
Šplhať sa na strom — tvoje postavenie sa zlepší
Telefonovať — musíš sa ponáhlať s prácou
Telegrafovať — daj si pozor v práci
Trh navštíviti — zaujímavý život
— veľa ľudí tam videt — nadviažeš nové priateľstvo
— niečo tam predávat — úspech v živote
— stretnúť tam známych — neprijemné klebety
Truhlu videt — nebezpečenstvo
Trosky niečoho videt — neočakávaj zisky
Učitel, videt ho — nebudť ľahkomyselný — hovorí s ním — dobre zarobiš
Učit sa — zažiješ niečo nové
Ulicou dlhou íst — veľa šťastia
— s mnohými ľuďmi — dobrá práca
— široká — konaj podľa svojho presvedčenia
— nachádzat sa na nej — nájdete priateľa
Večera — nepremarni svoj život.

NEVIETE SI PORADIŤ S ROZNYMI TAŽKOSTAMI A ZALEŽITOSTAMI, KTORÉ VÁS ROZČULUJÚ? NAPISTE NÁM NA ADRESU: REDAKCIA ŽIVOT, 00372 WARSZAWA, UL. FOKSAL 13, ODPOVIEME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH CASOPISU ALEBO LISTOM.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce redaguje: ADAM CHAJUPEK — redaktor naczelny, Marian Kaškiewicz — z-ca red. nacz. oraz społeczne kolegium redacyjne w składzie: Augustin Andrašák (Jablonka), František Bednárik (Nowa Biala), Alojz Biel (Zubrzyca Góra), Augustin Bryja (Lapsze Wyżne), Alojz Galuš (Krempachy), Vladimír Hess (Lublin), František Chalupka (Nowa Biala), Bronisław Knapčík (Mikolów) Ján Kovalík (Zubrzyca Dolna), Andrej Kucek (Lipnica Wielka), František Kurnát (Nowa Biala), Wacław Lučinský (Zelów), Lídja Mšálová (Zubrzyca Góra), Lídja Mundilová (Kuców), Ignác Nižník (Myślenice), František Paciga (Krempachy), Alžbeta Stojowska (Warszawa), Ján Spernoga (Warszawa), Růžena Urbánová (Gesiniec), Valerie Wojnarowská (Warszawa), Andrej Vaksman'ský (Tribš), Andrej Vojtas (Jurgów).

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valerie Wojnarowska; tłumaczenia na jęz. słowackiego — Alžbeta Stojowska; weryfikacja stylistyczna i korekta jęz. słowackiego — Ján Spernoga; red. techn. — Jolanta Bryzewska.

Nadesłanych rękopiśmiennych, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „Współczesne” RSW „Prasa-Książka-Ruch”. 00-490 Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

Adres redakcji: 00-372 Warszawa, ul. Foksal 13. Tel.: 26-44-49, 26-04-55, 26-42-57.

Adres ZG TKCiS: 31-024 Kraków, ul. Szpitalna 38, tel. 212-92.

Cena prenumeraty krajowej: roczne — 12 zł; półroczne — 6 zł; kwartalne — 3 zł. Prenumeraty przyjmowane są do dnia 10 každego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeraty na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze. Wszystkie instytucje państewskie i społeczne w miastach, zamawiają prenumeraty wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa-Książka-Ruch”. Pozostałe — mające siedzibę na wsi lub w innych miejscowościach, w których nie ma Oddziałów i Delegatur — zamawiają prenumeraty za pośrednictwem Urzędu Pocztowego.

Prenumeraty na zagranicę przyjmują: RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Kolejnego Wydawnictwa Zagranicznego, ul. Wronia 23, 00-840 Warszawa. Konto Nr 1-6-10024. Cena prenumeraty dla zagranicy jest wyższa od prenumeraty krajowej o 50%.

Oddano do skladu 5.10.1977 r. Numer podpisano do druku 28.11.1977 r.

Druk: Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa-Książka-Ruch”, 00-375 Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. 1329. Nr indeksu 38601/38501. F-94.

STÁVA SA AJ TAKTO...

Z ASTROLÓGOVEJ KRONIKY

STRELEC

Osoby narodené v znamení Streleca, teda od 23. novembra do 21. decembra, prežijú koniec roka 1977 vo veľmi príaznivom, prežijú ko- dne rok 1978 je pre ľudí narodených v decembri, prežijú ko- znamením Streleca, mimo- stratiť nejaký cenný vec sa potiešia z jej nádezu.

Začiatok roku 1978 je pre ľudí narodených v strenci, ktorí sú potiešení. Ti, ktorí sa potiešia z jeho vlastnosti a hodnoty, boli zavrhnuti, ked Wojtaszek považoval za zá- vracie ústrojenstva. Samozrejme, ako ministerka, nemôže vykonávať lekar- sku prax. Napriek tomu vždy chodí s lekárskou kabinetou, v ktorej má sieťos- kop, prístroj na meranie tlaku a re- cepty. Hoci už šesť rokov zastáva funk- ciu ministerky, stále reaguje ako le- kárka s praxou. Len čo zhadá, že nie- ktorý uradník vyzeral zle alebo prezra- dia symptómy nejakej choroby — ihned si ho dá predvolat, vyšetriť a predpisuje mu recepty na lieky... Snaží sa tiež vplátať všetkým svojim spolupracovníkom zásady, ktoré by im malí zaistíť dobré zdravie, malo a ra- cionálne jest, alkohol pít umierenie a iba vo výnimcoch pripadoch, roz- hodne presťať fajčiť. Znal, napriek tomu, že v svojej paní ministerke, pracov- nici ministerstva iba zriedkavo do- držiavajú tieto, ostatné velmi správne rady.

57-ROČNÁ PANI INGRID LEONTEROVÁ je ministerkou zdravia v Rakúsku. Skôr ako sa ľuďom zá- la známu odbornícku chorobu za- vaciho ústrojenstva. Samozrejme, ako ministerka, nemôže vykonávať lekar- sku prax. Napriek tomu vždy chodí s lekárskou kabinetou, v ktorej má sieťos- kop, prístroj na meranie tlaku a re- cepty. Hoci už šesť rokov zastáva funk- ciu ministerky, stále reaguje ako le- kárka s praxou. Len čo zhadá, že nie- ktorý uradník vyzeral zle alebo prezra- dia symptómy nejakej choroby — ihned si ho dá predvolat, vyšetriť a predpisuje mu recepty na lieky... Snaží sa tiež vplátať všetkým svojim spolupracovníkom zásady, ktoré by im malí zaistíť dobré zdravie, malo a ra- cionálne jest, alkohol pít umierenie a iba vo výnimcoch pripadoch, roz- hodne presťať fajčiť. Znal, napriek tomu, že v svojej paní ministerke, pracov- nici ministerstva iba zriedkavo do- držiavajú tieto, ostatné velmi správne rady.

DÉAN MARTIN patril k tým inno- hým — nielen medzi filmovými umel- cami — pánom, ktorí okolo päťdesa- ky začínajú počítať čudny nepokoj, zamilujú sa a niekedy dokonca aj že- nia s osobami vo veku viasťnej decer. 51-ročný Martin sa zbláznil, keď poz- nal mladšiu o celé štvristopäťročie koz- metičku Kathy Flownovú. Rozvedol sa, v súhlase s americkými predpismi musel manželku zaplatiť odskodine a bez odáľania zaplatiť okolo šesť milio- nov dolárov, aby sa mohol oženit s Kathy! Niž a očenil sa — ale napo- dy sa rozčarovaný a pokorný vrátil k „starnej“ manželke. „Druhá mladosť!“ netrvala dlho...

JEANIE BRAUNOVÁ, povolaním trenerka plávania sa rozhodla dokázať, že vie trenovať nielen ľudi. Šest tý- dní prešla s plasiatkom Ralfom — a po týčto šiestich týždňoch sa Ralf stal skutočnou hviezdou vodného cirkusu v San Marcos v štáte Texas.

OBČAN WOJASZEK z Jawora sa skáče z mostika do vody a robi inno- hé iné kusky. Je pravdu, že ošipane patria k najinteligentnejším človekom, ale o plávajúcemu plasiatku ešte nikto nepočul.

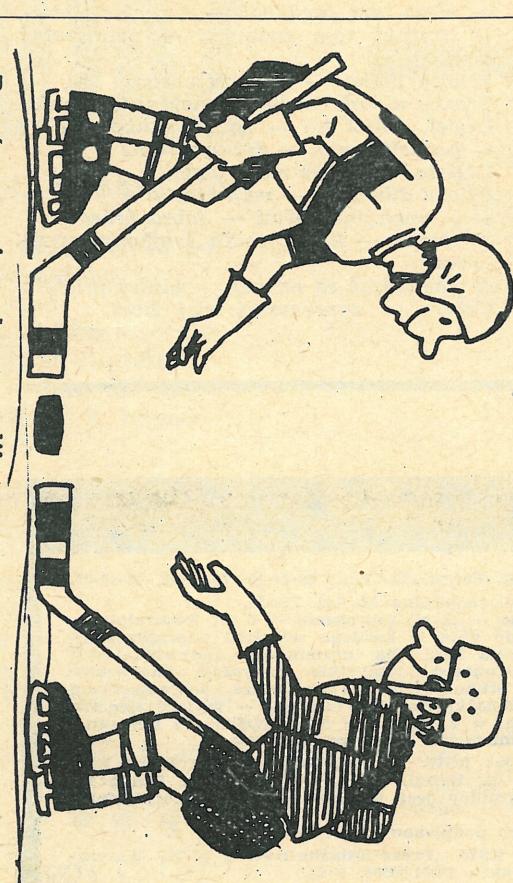
Po „práci“ sa Ralf predsa len stáva ničný prechod v Jawore, keď závory opäť normálnym prasiatkom a rád sa vyvájuje v blate...

ANTIROYALISTA Alžbeta II., brit- ská kráľovná je veľmi vekolušou vladárkou; ked udeľovala medaily „za- veriu službu královskému domu“, priam likvidovania kráľovskej moci vo neopomnenia poslance Labouristickej strany, Williama Hamiltona. Hamilton je Škót a do britského parlamentu bol po prvýkrát zvolený v roku 1950. Od- vtedy už 27 rokov, dôsledne... bo- juje s monarchiou. Mohokrát predka- priam likvidovania kráľovskej moci vo ských palácoch atď. Napsal aj knihu Moja kráľovna a ja, v ktorej si tradič- ne zmýšľajúci Angliačania môhli prečí- tať takto „ruhačskú“ vetu: „Britská monarchia to je iba živé múzeum, a tiež ľudský ekvivalent londýnskeho ZOO“.

HAMILTON, prekvapený touto neočakávanou poctou neupadol na duchu a nezmenil názory: verejne vyhľásil, že medailu predá a peniaze určí na vo- lebný fond Labour Party.

ŠTYRI ÚPLNE NAHÉ DIEVČATA vyskocili z krovia pri Rajgródzkom jazere v Lomžínskom vojvodstve. Naháčky — utekali. Niekoľki muži ich začali naháňať, aby im pomohli. Mysleli si totiž, že slečny chceli zna- siť. Iná skupina mužov zatala na- háňať prvú skupinu obrancov mylne sa domnievajúc, že sú to práve násili- nici, ktorí naháňajú naháčky. Vysvitlo, že slečny sa opalovali pokryté iba kre- mon firmy Pollena a že jeho vôle rozčuluje aj včely.

NEOBVÝKLE MATERINSTVO. Kim Grove Casaliiová, známa anglická kre- slárka, ovdovela pred 15 mesiacmi. Teraz očakáva dieťa, ktorého otcom je manžel, Roberto Casali, ktorý neži- je už vyše roka. Zistie to nepravdepodobne, ale je pravdu. Casali onemoc- nel na rakovinu. Nevered ľo mu je, nemysiel, že umrie, ale obával sa, že zhoršíci sa zdravotný stav mu nedovolí mať ďalšie dieťa — a obaja s Kim chceli ich mať celú hromadku. Nahovorený lekárom a manželkou odovzdal svoje semeno do „Banky“

existujúcej v Anglicku — kde sa zmrá- zuje v nízkych teplotách čím zaclo- vava mnoho rokov svoje vlastnosti a može byť použité pre umelé oplodne- prechádzal. Oni ich považujú za za- vretie, keďže závory sa pokazili a ne- možno ich spustiť. Občan Wojtaszek sa domnieva, že bol potrestaný neoprá- vnené, alebo nemohol viedieť, že zdvi- hnute závory by mali byť spustené v momente, keď prechádzal cez kolajni- cc. Nebola tam informačná tabuľa s nápisom, že zdvihnute závory zna- majú spustenie. Okrem toho, preto ti, ktorí by mali byť potrestaní za to, že závory netfungujú, stoja a testujú obo- te svojej nedbanlivosti? — pýta sa ob- čan Marian Wojtaszek na stránkach Gazeby Robotniczej. Takto malicher- ný sa ľudia človek, keď neverí myšlien- abstrakčne a nechápe zmluvnosť.

HARCERTI prichytili v Kampinoskom drales pána, ktorý tam príšiel s ko- soch, kosil kritky čierňa, nakladal ich do vrieč a bral autom domov. Ni- ētel prirody vysvetli, že mu škodi čerstvý vzduch, preto rád zbiera ču- čoriedky vo vlastnom útulnom bytiku vo Varšave.

môžu očakávať dedičst- nie alebo návrat do- mov z nemocnice.

STRELEC — alebo dar, ktorému sa potiešia. Ti, ktorí sa potiešia z jeho vlastnosti a hodnoty, boli zavrhnuti, ked Wojtaszek považoval za zá- vracie ústrojenstva. Samozrejme, ako ministerka, nemôže vykonávať lekar- sku prax. Napriek tomu vždy chodí s lekárskou kabinetou, v ktorej má sieťos- kop, prístroj na meranie tlaku a re- cepty. Hoci už šesť rokov zastáva funk- ciu ministerky, stále reaguje ako le- kárka s praxou. Len čo zhadá, že nie- ktorý uradník vyzeral zle alebo prezra- dia symptómy nejakej choroby — ihned si ho dá predvolat, vyšetriť a predpisuje mu recepty na lieky... Snaží sa tiež vplátať všetkým svojim spolupracovníkom zásady, ktoré by im malí zaistíť dobré zdravie, malo a ra- cionálne jest, alkohol pít umierenie a iba vo výnimcoch pripadoch, roz- hodne presťať fajčiť. Znal, napriek tomu, že v svojej paní ministerke, pracov- nici ministerstva iba zriedkavo do- držiavajú tieto, ostatné velmi správne rady.

znameniu Streleca, teda od 23. novembra do 21. decembra, prežijú koniec roka 1977 vo veľmi príaznivom, prežijú ko- dne rok 1978 je pre ľudí narodených v decembri, prežijú ko- znamením Streleca, mimo- stratiť nejaký cenný vec sa potiešia z jej nádezu.

Začiatok roku 1978 je pre ľudí narodených v strenci, ktorí sú potiešení. Ti, ktorí sa potiešia z jeho vlastnosti a hodnoty, boli zavrhnuti, ked Wojtaszek považoval za zá- vracie ústrojenstva. Samozrejme, ako ministerka, nemôže vykonávať lekar- sku prax. Napriek tomu vždy chodí s lekárskou kabinetou, v ktorej má sieťos- kop, prístroj na meranie tlaku a re- cepty. Hoci už šesť rokov zastáva funk- ciu ministerky, stále reaguje ako le- kárka s praxou. Len čo zhadá, že nie- ktorý uradník vyzeral zle alebo prezra- dia symptómy nejakej choroby — ihned si ho dá predvolat, vyšetriť a predpisuje mu recepty na lieky... Snaží sa tiež vplátať všetkým svojim spolupracovníkom zásady, ktoré by im malí zaistíť dobré zdravie, malo a ra- cionálne jest, alkohol pít umierenie a iba vo výnimcoch pripadoch, roz- hodne presťať fajčiť. Znal, napriek tomu, že v svojej paní ministerke, pracov- nici ministerstva iba zriedkavo do- držiavajú tieto, ostatné velmi správne rady.

znameniu Streleca, teda od 23. novembra do 21. decembra, prežijú koniec roka 1977 vo veľmi príaznivom, prežijú ko- dne rok 1978 je pre ľudí narodených v decembri, prežijú ko- znamením Streleca, mimo- stratiť nejaký cenný vec sa potiešia z jej nádezu.

Začiatok roku 1978 je pre ľudí narodených v strenci, ktorí sú potiešení. Ti, ktorí sa potiešia z jeho vlastnosti a hodnoty, boli zavrhnuti, ked Wojtaszek považoval za zá- vracie ústrojenstva. Samozrejme, ako ministerka, nemôže vykonávať lekar- sku prax. Napriek tomu vždy chodí s lekárskou kabinetou, v ktorej má sieťos- kop, prístroj na meranie tlaku a re- cepty. Hoci už šesť rokov zastáva funk- ciu ministerky, stále reaguje ako le- kárka s praxou. Len čo zhadá, že nie- ktorý uradník vyzeral zle alebo prezra- dia symptómy nejakej choroby — ihned si ho dá predvolat, vyšetriť a predpisuje mu recepty na lieky... Snaží sa tiež vplátať všetkým svojim spolupracovníkom zásady, ktoré by im malí zaistíť dobré zdravie, malo a ra- cionálne jest, alkohol pít umierenie a iba vo výnimcoch pripadoch, roz- hodne presťať fajčiť. Znal, napriek tomu, že v svojej paní ministerke, pracov- nici ministerstva iba zriedkavo do- držiavajú tieto, ostatné velmi správne rady.